ԺԱ. ՏԱՐԻ 3229 (Ն. Տ.) 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1894 11 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1894 24 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1312 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դանեկան արժեք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օսմ. երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միջինի Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած Նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՖՐԱՆՍԱՅԻ “ՊՍԱԿԱՒՈՐ„ՆԵՐԸ

Բարիզեան քրոնիկագիր մը կը գանգատի դաստիարակութեան գործին տուած ընդհանրական հանգամանքէն ի Ֆրանսա ու կը քննադատէ հետզհետէ սաստկացող այն եռանդը որով կ'ուզուի երկրին բոլոր զաւակները մէկ մէկ գիտնական հանդիսացնել, առանց խտիր դնելու ընկերային վիճակի, հարստութեան ու բնական յարմարութեան միջեւ։

Կը համաձայնիմ որ, կ'ըսէ, սկզբունքով հրապուրիչ է, նոյն իսկ մինչեւ մէկ աստիճան օգտակար, դաստիարակութիւնը ծաւալել ընկերային ամեն խաւերուն մէջ ու ագէտներուն թիւը պակսեցնել։ Տեսականի մէջ չատ գեղեցիկ բան է՝ մտաւորական ու բարոյական գոհացում տալ փոքիկ գրկեալներուն ու խոնարհներուն, և ընծայել անոնց այն գիտութիւններն ու կարողութիւնները որոց հետապնդելու իրաւունք ունի իւրաքանչիւր անհատ և որոյմէ կը զրկուի աղքատութեան պատճառաւ։

Բայց, գործնականին մէջ, խոհեմութիւն ու չափաւորութիւն պէտք է. խուսափելու ենք ծայրայեղութենէ և ինքզինքնիս խաբելու չենք ի մասին գործնական արդիւնքներուն զորս կ'ունենայ կրթական արդի դրութիւնը՝ իր մինչեւ վերջին սահմանները մղուելով։

Ֆրանսայի մէջ դաստիարակութեան ընդհանրացումն ու յառաջդիմութիւնը երէկուընէ չեն սկսիր։ Առաջին կայսրութեան ժամանակամիջոցի կէսէն՝ յարաճուն կերպով առաջ գացած է ու տարածուած է այն։ Այդ թուականէն ի վեր տրուած Պսակաւորի վկայականները կապացուցանեն այս բանը։

1810ին, վաթսուներեքը վկայական տրուեցաւ և 1814ին այդ թիւ բարձրացաւ մինչեւ հարիւր վաթսունչորսի. երկու տարի ետքը մինչեւ ութ հարիւր քառասուներեք կը հաշուէին պսակաւորները։ Իրաւ է թէ քանի մը տարիէն չորս հարիւրի իջաւ այս թիւ,— առանց սակայն կարենալ ըսելու թէ այն ատենի սերունդը նուազ արժանաւոր մարդեր հասուց,— բայց անմիջապէս յետոյ բարձրացումը վերստացաւ իր ընդհատուած ընթացքը։

Երրորդ Հանրապետութեան հաստատումէն ի վեր է մանաւանդ, որ ընկերային ամեն դասակարգերուն մէջ կրթութեան ծաւալումը անհաշուելի համեմատութիւններ առած է և այս տեւական՝ ծայրայեղ նորութիւններ ու արմատական փոփոխութիւններ ներմուծուած են։ Իբր քսան տարիէ հետէ, Ֆրանսայի հանրային իշխանութիւնը ամեն բան զոհեցին այս նպատակին համար. դպրոցներ կառուցին որոնք ապարանքներու կը նմանին, ու միլիոններ ծախսեցին։

Եւ բոլոր այս ջանքերը, զոհողութիւններն ու ծախքերը մեծ արդիւնք մը չարտադրեցին ի մասին անհատական երջանկութեան և հանրային զարգացման ի Ֆրանսա ուր ամեն ոք չի կրնար իր մտաւորական կարողութիւնը օգտակար ընծայել։

Պիտի պատասխանուի թէ, կ'ըսէ քրոնիկագիրը՝ չարունակելով իր տեսութիւնը, նպատակին հասած ենք, թէ դաստիարակութիւնը լիառատ ընծեռնուած է ամենուն, թէ «լուսաւորեալ ժողովուրդ» մըն ենք և թէ այդքանը կը բաւէ։ Եւ ի հաստատութիւն առաջ պիտի բերուին այն հինգ հազար [illegible]ները որոնք ամեն տարի կելլեն մեր դպրոցներէն, առանց հաշուելու այն մասնաւոր վկայականները որոնք կրնան ամեն բանի թեկնածու ըլլալ, բայց Դպրութեանց, Իրաւաբանութեան ու Բժշկութեան համալսարաններն ընդունուելէ։ Ու այս կերպով, ամեն ատենուան պէս, փայլուն խօսքերով արբշիռ կ'ըլլանք։

Կը հարցնեմ սակայն թէ ինչ բանի կը ծառայէ բոլոր այդ երիտասարդներուն ուսեալ ըլլալը կամ ինքզինքնին այնպէս համարելը, եթէ ստացած գիտութիւննին, նոյն իսկ իրենց մեծ թուոյն բերմամբ և այն ըղձանքներուն պատճառաւ որոց ծնունդ տուած է, պարզապէս արգելք մը, դժուարութեանց և յուսախաբութեանց աղբիւր մը, աղէտ մը կ'ըլլայ իրենց համար։

Իրականութեան մէջ կը պատահի որ այսպէս լիառատ ու դիպուածական կերպով տրուած դաստիարակութիւնը կ'արտադրէ խումբ մը փայլուն երիտասարդներու որոնք բնականաբար ինքզինքնին նախասահմանուած կը զգան ամենաբարձր ասպարէզներու և որոնք՝ մերժելով իրենց հօրենական արհեստը ու արհամարհելով ամեն ձեռնարկեստ աշխատութիւն, հանրային պաշտօններու և ազատական արուեստներու միայն հետամուտ կ'ըլլան,— վասնզի, հին նախապաշարման մը հետեւելով, որ բոլորովին կը հակառակի ժամանակակից բարքերուն, — այդ պարոններն մէջեւ ասպարէզները միայն արժանի կը նկատեն քաղաքացիի մը որ իր ուսմանց ընթացքն աւարտած է ու վկայականը գրպանին մէջ կը կրէ։

Եւ որովհետեւ հանրային պաշտօններուն ու ազատական արհեստներուն մէջ գտնուած գործերուն եռապատիկը ընտրելի կայ, մերժուածները որոշակի թիւ մը կը կազմեն, դժբաղդ արարածներ կը դառնան, անօթութենէ մեռնելու վտանգին մատնուած և կամ ուրիշ բան։

Պիտի հաւատա՞ք եթէ ըսեմ,— հազարէն մէկ օրինակ միայն յիշելու համար,— թէ այս պահուս տասն հազարէ աւելի խնդրագիր տրուած է Քաղաք Լիոնէի Բարիզի անօրէնութեան լեզուագէտ երիտասարդներու կողմէ որոնք 1,200 ֆրանք թոշակով պաշտօն մը կը խնդրեն ու չեն գտներ։ Ընկերութիւններ կան որոնց գործ խնդրողներու թիւը մինչեւ 30-40,000 ի կը հասնի։

Այս տխուր իրականութեան առջեւ կարելի՞ է յուսահատ չըլլալ։ Եւ այս, կրթական խնդրոյն մէկ կողմն է դեռ։ Կը մնայ կանանց դաստիարակութեան հարցը։

ԱՅԼԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ
ԼՈՒԾՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

Արեւելքի Նոյեմ. 11ի Թուոյն մէջ Գիր բաւոյն այլաբանութեան լուծումը առիթ տուաւ մեզ խօսիլ նմանօրինակ առեղծուածի մը մասին, որ հաւասարապէս կը պատկանի Գիր գիտին, անոր գործածութեան և մատուցած ծառայութիւններուն։

Գիր գիւտն՝ որ մարդկային քաղաքակրթութեան և յառաջդիմութեան առաջին և միակ միջոցն եղած է (ըսենք բուն իսկ յառաջդիմութիւնը) ի սկզբանէ անտի պաշտօն ունենալով ժամանակակից և ապագայ սերնդոց հաղորդել մարդկային խորհուրդն ու իրողութեանց յիշատակը,— արուեստ մըն է, մարդկային հանճարին բնածին արտադրութիւնը, որուն հետքերը կը գտնուին նոյն իսկ նախապատմական ժամանակաց մէջ չինուած խոշոր գործերու և մարդոց իբր բնակարան ծառայող ժայռերուն վրայ։

Անշուշտ կարելի չէ չը զարմանալ տեսնելով որ նախնական մարդկութեան հնարած այն խառնափնդոր ձեւերէն՝ որոնք երբեմն խորհրդոյ իբր օրինակական նկարը կը ծառայէին՝ ո՛րչափ սքանչելի գծեր երեւան եկան իւրաքանչիւր լեզուաց մէջ, իբրեւ գիր տիրեններու, մագաղաթներու, պապիրոններու և անտաշ քարերու վրայ քանդակելով թռուցիկ և անկայուն գաղափարը և որոնք հետզհետէ կերպափոխութիւններ կրեցին յընթացս դարուց, և ապագայ սերնդոց ներկայացան նուիրագրական, խորհրդանշանական, գաղափարագրական և ձայնական գրերու երեւոյթներով։

Այսպիսի չարունակական և յամր զարգացում մը չատ հեռի պիտի լինէր իբր գտիչներուն հետաքրքրութիւնը չարժելէ և մարդկութիւնն ինքնին գոգցես անգէտ կը գտնուէր այն քայլին որ թէեւ յամր այլ հոյակապ ոստումներ ունէր իւր մէջ։

Գալով մեր նշանագրաց գիւտին, երբ Սուրբն Մեսրոպ կաղապարեց զայնս իւր խանդավառ երեւակայութեամբ, անմիջապէս ի գիր դրուելով սկսած է թարգմանութեան։ Մեր լեզուի նշանագրերն բաւ ամենայնի ցոյց տուած են ձայնական գրի բոլոր հանգամանքները, առանց կանխաւ գաղափարագրականի կամ խորհրդանշանականի օթեւաններէն անցնելու։

Բնական էր որ այսպիսի զարմանագիւտ գրի մը խորհրդաւոր գիւտն ու կիրառութիւններն արձանագրէին մերայինք՝ նոյնպէս խորհրդաւոր կամ առեղծուածական լեզուաւ. գիրը խորհրդաւոր, լեզուն ալ խորհրդաւոր, քանի որ երկուքն ալ անմեկին միջնորդներ են գաղափարաց փոխանցման համար։ Ահա այդ պատճառաւ ծնունդ առին այն հանելուկներն, որոց մին լուծելու ձեռնարկած էր՝ վերոյիշեալ վերնագրին տակ գրող յօդուածագիրը։

Չենք կարծեր որ [illegible] Հայ Կենսագրու[illegible]ի հեղինակին «Հետաքրքրական գիրք» կոչածն այդ անուան արժանանալու չափ կոչում մը ունեցած լինի, մանաւանդ որ թէպէտ չենք տեսած զայն, ճշմարտութենէ հեռի չլինիր ենթադրել թէ իբր վերջաբան ծառայող այդ այլաբանական հատուածը տեղի տուած է հեղինակին որպէսզի «Հետաքրքրական գիրք» կոչէ իւր պակասաւոր ձեռագիրը, համոզուելով թերեւս թէ իւր տեսակին մէջ կրնայ եզական հանգամանք մը ունենալ այդ հանելուկը։

Ընդհակառակն, մենք պիտի ըսենք թէ վերջին քանի մը դարուց գրեթէ բոլոր ձեռագրաց սկիզբը կամ վերջը կարելի է գտնել նման հանելուկներ, որոնք՝ բաւ ամենայն հաւանականութեան՝ իբր հասարակաց աղբիւր մը ունին սկզբնական գրուած մը, զոր ըստ հաճոյս ձեւած են գրչագիրք, առանց փոփոխելու իրենց նախատիպին կարկառուն իմաստները։

Ահա նմոյշ մըն ալ այդ տեսակէն.

Ձեռք Ամենակալին ստեղծ զիս — Եւ Բարձրեալն ի բարձանց ընծայեաց զիս,— Յառաջ էի Բ. ԲԺ. ԱՆ (ա. 24),— Աճեցի և զարգացայ,— Եւ այժմ եմ Գ. ԲԺ. ԱՆ (ա. 36),— Ծնանիմ իմ ի ջրոյ և մանկ իմ ի նմանէ,— Ի հրոյ զարհուրիմ և նստելով ի վէմս արձանագրեմ զնոսա,— Մեռեալ եմ և խօսիմ և յանձնչոյ ձայնս արձակեմ,— Հրեշտակ ի հարսա բարբառիմ.— Եւ անուն իմ բաղկանայ երից տառից,— Երրեակն ի միակէ, երկեակն ի տասնեկէ,— Հնգեակն ի հազարէ,— Զայս հան և զիս յիշեա ի Տէր։

Այս առեղծուածը՝ զոր յառաջ բերած է Սամուէլի պատմութեան հրատարակիչն իր Յառաջաբանին մէջ (ԻԱ.) կը գտնուի Էջմիածնայ Մատենադարանի 1679 թիւ ձեռագրին սկիզբը։

Դեռ քանի՛նե՞ր եւս կան թաղուած արգիւք ձեռագիրներու ցեցակեր կողերուն մէջ։

Գրական մեծ ծառայութիւն մը մատուցած կ'ըլլայ Տիար Ա. Այվազեան՝ եթէ մաղիր յի՛ր ի դէպ ժամու հաւաքէ ձեռագրաց խորերէն՝ այսպիսի հանելուկներ և առանձին հատորիկով մը հրատարակէ զայնս։ Այսու ո՛չ միայն էջ մը ճոխացուցած պիտի լինի մեր ազգային մատենագրութեան մէջ, այլ և ի գիր արձանագրած նորը հանճարամտութեան դրոշմը կրող պատառիկները։

* * *

ՈՎԿԻԱՆՈՍՆԵՐՈՒՆ ԽՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ զարմանալի է, երկրաբանական տեսակէտով, նշանաւոր է որ ովկիանոսներուն ամենէն խորունկ մասերը չեն գտնուիր անոնց կեդրոնները, ոչ ալ կեդրոններուն մօտերը, այլ մերձ կը գտնուին ցամաքին չատ մօտ։ Ճաբոնի հիւսիսային կէսէն դէպի հիւսիսային արեւելք տարածուող Քուրիլեան կղզիներէն հարիւր տասը մղոն հեռի բաց ծովուն չափուած խորութիւնը մեծագոյնն է որ ցարդ գտնուած է 4,655 գրկաչափ, կամ 27,930 ոտք։ Կը թուի թէ այս՝ խոր ցածութեան մը մէջ կը գտնուի, որ Քուրիլեան կղզիներուն և Ճաբոնի հետ զուգահեռական ուղղութիւն ունի. սակայն իր տարածութիւնը անծանօթ է, և կրնայ չատ մեծ ըլլալ։ Արեւմտեան Հնդկաստան գտնուող Փորթօ Րիքօ կղզին եօթանասուն մղոն հեռի դէպ հիւսիս կը գտնուի յաջորդ մեծագոյն ծանօթ խորութիւնը—4,561 գրկաչափ, կամ 27,366 ոտք։ Թէեւ այս տեղը խորութեան կողմէ չէ չատ տարբեր Ատլանտեան Ովկիանոսէն, սակայն անոր չուրջի խոր տարածութիւնը բաղդատաբար փոքր ըլլալու է, որովհետեւ այդ խոր կէտին վաթսուն մղոն դէպ հիւսիս և արեւելք ինկող կէտեր չափուելով գտնուած են, որ աւելի ծանծաղ են։ Նմանօրինակ ցածութիւն մը գտնուած է անցեալ քանի մը տարիներուն մէջ Անտեան Լերանց մեծ շղթային արեւմտեան կողմը Փերուէ յիսուն մղոն հեռի ինկող կէտի մը վրայ ուր մեծագոյն խորութիւնն է 4,175 գրկաչափ։ Խաղաղականին մէջ ուրիշ անհատ տեղեր 4,000 գրկաչափ խորութիւններ չափուած են։ Մին որ կը գտնուի Թոնկա կամ Բարեկամաց Կղզիներուն մէջտեղ՝ 4,500 գրկաչափ է, ուրիշ մը որ կը գտնուի Լատրօն Կղզիներուն մօտ՝ 4,478 գրկաչափ է, և ուրիշ մը՝ Փիլթաուըր կղզոյն մօտ՝ 4,428 գրկաչափ. բոլորն ալ կը գտնուին Խաղաղականի արեւմտեան կողմը։ Վերստին քննութիւն ընել հարկ է ասոնց իւրաքանչիւրին տարածութիւնը հասկնալու համար։

Այս սակաւաթիւ բացառութիւններն ընդունելով հանդերձ, ովկիանոսներուն խորութիւնը, որչափ որ գիտենք, երբեք չի հասնիր 4000 գրկաչափի, կամ չորս ծովային մղոնի. սակայն ամենայն հաւանականութեամբ ուրիշ նոյնօրինակ ցածութիւններ դեռ պիտի գտնուին ապագային մէջ։ Ամենէն խորունկ ծովը ըլլալ կը թուի լայնատարած Խաղաղականը, որուն ծաւալը կը պարունակէ երկրիս ամբողջ մակերեսը կազմող 188 միլիոն քառակուսի մղոնին 67 միլիոնը։ Այս 188 միլիոնին 137 միլիոնը ջուր է, այնպէս որ Խաղաղական Ովկիանոսը կը պարունակէ երկրագնդիս ջուրին ճիշդ կէսը, և անոր ամբողջ մակերեսին մէկ երրորդէն աւելին։ Մր. Ճոն Մըրի հաշուած է որ հիւսիսային Խաղաղականը 2500 գրկաչափ միջին խորութիւն ունի, մինչ հարաւային Խաղաղականին խորութիւնը կը համարուի 2400 գրկաչափէ քիչ պակաս։ Միայն իրարմէ չատ անջատ տեղերու խորութիւնները չափուած են, եւ վերոյիշեալ թիւերը ասոնց վրայ հիմնուած են։

Գաղափար մը ունենալու համար թէ դեռ ի՛նչ կը մնայ կատարելի, պէտք է գիտնալ թէ կեդրոնական Խաղաղականի արեւելեան մասին մէջ կայ 10,500,000 քառակուսի մղոն տարածութիւն մը որուն միայն եօթը կէտերու խորութիւնները չափուած են, մինչ հիւսիսային Խաղաղականին մէջտեղէն անցնող նեղ և երկար մէկ մասին որ 2,800,000 քառակուսի մղոն տարածութիւն ունի, խորութիւնը երբեք չափուած չէ։ Այսու ամենայնիւ, մինչ այս յիշուած միջին խորութիւնը կրնայ մեծապէս փոփոխուիլ գիտութեան յառաջդիմութեան բերմամբ, սակայն կարելի է վստահաբար ըսել թէ Խաղաղականն ընդհանրապէս միւս ովկիանոսներէն խոր է։ Ջուրի այս մեծ կոյտին թէ՝ զանգուածին և թէ՝ տարածութեան անչափութիւնը դժուար է ըմբռնել. սակայն այս մասին յայտ մը կրնայ տալ այն իրողութիւնը որ եթէ երկրագնդիս՝ ջուրին երեսէն վեր գտնուող ամբողջ ցամաքը Խաղաղականին մէջ լեցուէր՝ միայն անոր մէկ եօթներորդը պիտի լեցնէր։ Հնդկաց Ովկիանոսը որուն տարածութիւնն է 25,000,000 քառակուսի մղոն, ըստ Մր. Մըրիի ունի 2000 գրկաչափ միջին խորութիւն։ Այս ալ հիմնուած է չատ սակաւաթիւ փորձերու վրայ։ Ատլանտեան Ովկիանոսը որուն խորութիւնը ամենէն լաւ չափուած է, ունի 31,000,000 քառակուսի մղոն տարածութիւն և 2200 գրկաչափ միջին խորութիւն։

ՑՈՐԵՆԻ ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
Գ.

Մր. Բոնկէր երկրագործական ընկերակցութեան ժողովին մէջ ի Շիքակօ մատերս խօսեցաւ երկրագործութեան յառաջդիմութեան վրայ, յօրում ցոյց տըւաւ թէ մշակութիւնք քաղաքակրթութեան ծագում տուին և ժամանակի ընթացքին մէջ մշակութեանց բարձրացմամբ քաղաքակրթութիւնն ևս սկսաւ բարձրանալ։ Այսպէս ուրեմն կրնանք ըսել թէ երկրագործութեան յառաջդիմութիւնը քաղաքակրթեան յառաջդիմութիւնն է։ Առաջին մշակութիւնք եղած են Եփրատայ, Տիգրիսի և Նեղոսի հովիտներուն մէջ, և Եգիպտոս, Բաղդէա ու Չինաստան եղան անդրանիկ ազգերն, որ քաջալերեցին և առաջ տարին մշակութիւնները և իրենց գրականութիւնը։ Մշակութիւնք Ցունաստանի մէջ ծաղկեցան Հոմերական Թուականէն իբր երկու հարիւր տարի առաջ կամ 1000ին ն. ք. դ.։ Սպարդա աւելի զարգացուց երկրագործութիւնը։ Հռովմէական արօրն հին երկրագործութեան պատմութեան մէջ մեծ կարեւորութիւն ունի, և նոյն արօրն է որ մինչեւ այսօր կը գործածուի տակաւին Իտալիոյ և Հարաւային Ֆրանսայի մէջ։

Ազգաց պատմութեան մէջ մեծ դեր խաղացած է երկրագործութիւնը։ Պարսիկ հին վէմգրութիւն մը վկայած է թէ իր իշխանութեան ընդարձակութիւնը և զօրութիւնը մշակութենէ և մշակել արտավարներէ կախումն ունեցած է։ Կիպոն իր մէկ գործին մէջ ցոյց կուտայ թէ Հռոմ իր յաջողութիւնները և յաղթութիւնները կը պարտէր երկրագործութեան։ Երբ աշխարհակալութիւնը դադրեցաւ՝ Հռովմ թողուց երկրագործութիւնը և ցորենն սկսաւ դուրսէն գալ։ Եգիպտոս գլխաւոր երկիրն եղաւ, որ ցորեն մատակարարեց Հռովմայ և ամեն տարի առաւել քան 20 միլիոն գրիւ կը ղրկէր չարունակ։

Հռովմէական Ոսկեդարու ժամանակը կը գտնենք Կիկերոնի, Վիրգիլիոսի և Որատիոսի նման անձինք, որոնք առաւել ուսած էին մշակութիւնները քան բուն իսկ ժողովրդային երկրագործները։

Սպանիա մէկ քանի հարիւր տարի առաջ ամենէն զօրաւոր երկիրներէն մէկն էր։ Այդ ժամանակամիջոցին, մշակութիւնք իմամով առաջ տարուեցան, սակայն երբ Ամերիկա գտնուեցաւ, երկրագործութիւնը յետամնացաւ և յաջողութիւնը սկսաւ փնտռել Ամերիկայի ոսկւոյ և արծաթի հանքերուն մէջ։ Սպանիա ճանչցաւ իր սխալը, այսօր ուշադրութիւնը դարձուցած է վերստին ցորենի մշակութեան կամ երկրագործութեան վրայ առ հասարակ։

Խ. ԳՈՒՐԵԱՆ

ՔԱՅԼԻ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ

Զուիցերիացի բժիշկ մը միտք ըրեր է ոտնաչափով հաշուել իր քայլերը ամբողջ տարի մը։

Կ'ըսէ հաշուով գտեր է 10 միլիոն քայլ, ճշդիւ 9,760,000 քայլ, այսինքն օրը միջին հաշուով 26,740 քայլ, առանց հաշուելու փոքր անկարեւոր երթեւեկները։

Այս տասը միլիոն քայլերուն վեցէն եօթը հարիւր հազարը սանդուխ աստիճաններ են, օրը 1500 էն 2000։

Մէկ րոպէի մէջ քայլի միջին արագութիւնն երկուք ըլլալով և 3 քայլը 2 մեթրի երկայնութիւն ունենալով, առօրեայ քայլերն համարժէք են օրը տասնըեօթնուկէս քիլօմէթրի։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (18)

ՌԸՆԷ ՏԸ ԲՕՆ ԺԷ

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ
(ՆԱՒՄԻՐ—ՄԱՌՕՆԸ)

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ
ՋՈՒՐԻ ՆԱՒԹԻԼ ՄԸ

Այս արձաններ չրջապատուած էին ձուլածոյ արծաթէ փոքր խորաններով, որոց վրայ անուշ հոտեր կը վառէին. բայց մեհեանին այս մասին ամենէն արտակարգ զարդն էր անշուշտ պղինձէ երկու մեծ վիշապներն հսկաթեւ, որք երկու ծայրերը կը գրաւէին և կարծես իրենց մեծադին քարէ աչքերով կը հսկէին նուիրական տեղւոյն վրայ։

Իշխանը նստաւ գահին վրայ որ իրեն վերապահուած էր, Պուտտայի արձաններուն դիմացը. իր պաշտօնակալները չուրջը խմբուեցան և արարողութիւնն սկսաւ, ամենապարզ արարողութիւն, վասնզի քուրմերը կրօնական աղօթքներ միայն զրուցեցին որոց ընկերացան կրօնաւորներ բաւական ներդաշնակ զանգակահարութիւններով։

Մէկ քառորդ չքչած, ամեն բան վերջացած էր և փոխարքան կը մեկնէր մեհեանէն՝ ճոխ ընծայ մը ընելէ յետոյ մեհեանին։

Իր կոնտոյան ցամաք առաջնորդեց զինքը, ուր գտաւ նորէն իր գահաւորակը և իր բնակարանին ճամբան բռնեց, այս անգամ իր ետեւէն ունենալով տիկին Լիուն, զոր գահաւորակի մը մէջ նստեցուցած էին։

Ապարանք հասնելուն պէս՝ կիներու յարկաբաժինն առաջնորդուեցաւ, ուր օրն անցուց փոխն ի փոխ յուսոյ և յուսահատութեան մէջ, վասնզի ի զուր սպասեց որ Իշխանը կանչէ զինքը։

Երբ գիշերը վրայ հասաւ, իր անձկանքը աւելցան, տեսնելով որ աղջկանը քով չէ կրնար երթալ։

Չյաջողելով հանգստանալ, միտքովը կը դառնար Սօլ-Պրաթէին քով և այն ատեն կը յիշէր բարեպաշտ ու հանդարտ կեանքը զոր դեռ քիչ ժամանակ առաջ կը վարէր Ցուն-Սիի իր փոքր տան մէջ։

Միտքէն չէր անցներ որ այն համեստ բնակարանին մէջ, ուր դժբախտութիւնն արդէն մուտ գտած էր և որուն պաշտպանութիւնը Վարդին էր յանձնած, այդ վայրկենին իսկ նոր տառապանք մը թատերավայրը կ'ըլլար։

Անխոհեմ աղախինը քով գիտնալով որ ոչ Լիու-Սիու ոչ անոր Ի-Թէ մօրեղբօրորդին չէին կրնար ըլլալ հեղինակներն այն ոճրին որ տանջանքի կ'ենթարկէր զանոնք, բաւական երկիւղներու ենթարկուած էր։

Քանի անգամ քիչ մնացեր էր որ Քանդոն վազէ ըսելու համար ոստիկանութեան վերատեսչին ինչ որ անցած էր իր և Ջուի միջեւ, վասնզի համոզուած էր թէ այս մարդն էր Լէնկի սպանիչը, բայց մինչեւ վերջին վայրկեանն յուսացած էր որ երկու անմեղները չպիտի դատապարտուէին, և իմանալուն պէս անոնց վերապահուած վիճակը, վախցաւ որ իր յապաղած յայտարարութիւնները դէշ հետեւանքներ կունենային և լռութիւն պահեց, այսպէս մեղսակից ըլլալով սպանութեան։

Չէր համարձակէր իսկ դուրս ելլել, վասնզի դուռը բանալուն պէս իր աչքերն ակամայ կը դառնային մազերծի խանութին գոց փեղկերուն վրայ, և կը թուէր իրեն թէ հրէշը զոր ատամբակները կարմրաթոյն գծած էին հոն, զինքը տեսնելով կը կենդանանար և կը պատրաստուէր իր վրայ յարձակիլ։

Հոգեկան այս տրամադրութիւններով Վարդ փակուած էր տիկին Լիուի տան մէջ, իրիկուան այն օրուան որուն զանազան դարձուածքները պատմեցինք, բայց ինչպէս իր տիրուհին կ'ընէր իշխանական ապարանքին մէջ, ինքն ալ ի զուր օգնութեան կը կանչէր քունը։

Գիշերը երկար ատենէ ի վեր վրայ հասած էր, քաղաքն հանդիստի մէջ էր թաղուած, փողոցներն ամայի էին։ Այս լռութիւնն իսկ կ'ահաբեկէր զայն։ Վախը, ինչպէս նաեւ խղճի խայթը արթուն կը պահէր զինքը։

Ցանկարծ ոտնաձայներ լսեց փողոցին մէջ, և գրեթէ նոյն վայրկենին, դեռ չարժում մը չըրած, կապկպուած էր և բերանը գոցուած, այնպէս որ աղաղակ մը իսկ չէր կրնար արձակել։

Այն ատեն թուեցաւ իրեն թէ առնուազն երեք մարդեր մտած էին տան մէջ, բայց մութն այնքան սաստիկ էր որ չէր կրցած որոշել անոնց դէմքը։

Շատ չանցած կրցաւ ուզածին պէս տեսնել զանոնք, վասնզի այդ անձերէն երկուքը ճաշարան փոխադրելով զինքը, լամբար մը վառած էին։

Արդարեւ երեք հոգի էին, զգեստ ձկնորսներու պէս հագուած, յոյժ զարհուրելի երեւոյթով։

—Աճապարենք, ըսաւ այն որ պետերնին կ'երեւար, ծրարի մը պէս փաթթեցէք այս աղուոր աղջիկը. եթէ աղաղակէ, խեղդեցէ՛ք։

Մանկամարդ աղջիկը զգաց որ կորսուած է։

Երկու աւազակները որք գետնին վրայ պառկած կը բռնէին զինքը, կերպասէ կտոր մըն էին նետած երեսին վրայ և վիզին չուրջը կապած էին զայն, բազուկներն ու սրունքները կը վիրաւորէին իր մարմինը կապող չուաններէն։

—Լմնցա՞ւ, հարցուց բրտօրէն այն ձայնը զոր Վարդ լսած էր արդէն։

—Այո, պատասխանեց ձկնորսներէն մէկը։

—Փախչինք ուրեմն։

—Օ՛հ, ձեռքերնիս պարապ չերթանք։ Մինակ վարպետին գործերուն չնայինք, քիչ մըն ալ մերինները հոգանք։

Եւ, առանց արտօնութեան սպասելու, իր երկրորդ ընկերոջ հետ անհետ եղաւ քովի սենեակը։

Հինգ վայրկեան ետքը ետ կը դառնային՝ իւրաքանչիւրը ծանր ծրարով մը ուսին վրայ։

Ձեռքի մէկ դարձուածքով կողոպտած էին տան մէջ գտնուած թանկագին իրերը։

—Հիմակ ճամբայ ելլէ՛նք, ըսաւ այն որ կը հրամայէր։

Երկու թշուառականները վերուցին աղախինը, մէկը գլխէն, միւսը ոտքերէն բռնելով, և դուռ ուղղուեցան։

Երրորդ անձը կանխած էր զանոնք փողոցին մէջ՝ ապահով ըլլալու համար թէ ամա՞յի էր։

Ոչ ոք կ'անցնէր. լոյս անգամ չէր երեւնար մօտակայ տուներուն մէջ։

Ցած ձայնով կանչեց իր մարդիկը, և դուռը մեղմիւ գոցելէ ետք անոնց ետեւէն, գլուխն անցաւ մահատուեր խմբակին, որ քանի մը քայլ հեռուն գտնուող գահէճ մը դէպ ի գետ ուղղուեցաւ։

Նաւազներէն մէկը, իր զողցած իրերն յանձնելէ յետոյ իր բարեկամին, բռնած էր Վարդը։ Ուսին վրայ երկու կողմէն կախուած, խեղճ աղախինը ձկնորսի ուռկաններու ծրարի մը կը նմանէր։

Հինգ վայրկենէն գետեզր հասան։

Լուսին չկար և աստղերը չէին շողար։

Մարգարիտներու գետին ջուրերը, որուն եզերքները չէին որոշուէր, մահանուագ կը թաւալէին, իրարու զարնելով նաւակները որք տիղմին մէջ մխուած ցիցերու կապուած էին։

Այն որ կ'առաջնորդէր այդ տարօրինակ խումբին, քաշեց այն նաւակներէն մէկը և ստուգելէ յետոյ թիակներու գոյութիւնը, մէջը մտցուց իր ընկերները. յետոյ, կտրելով խարիսխը՝ թեճակի ուժեղ հարուածով մը բացը հանեց մակոյկը։

Հոսանքը վարար էր, բայց և այնպէս առեւանգիչները բաւական չուտ հասան դիմացի եզերքը, ուր ջուրերն աւելի հանդարտ էին։

Հոն, Մարգարիտներու գետը երեք մեծ բազուկներու կը բաժնուի որոց երկուքը միայն նաւարկելի են և Պոքքա-Թիկրիսի ամրոցներուն վերեւը ծովը կը թափին։ Երրորդը, ժայռերով ու խութերով ծածկուած, իր ընթացքին մէջ ընդհատուած է նաեւ սահանքով մը որուն գոռիւնները, արձագանգներէն կրկնուելով, երեք չորս մղոն հեռուէն կը լսուին։

Դէպի այս վտանգաւոր բազուկն ուղղուած էին սակայն նաւազները, բայց հազիւ տասը վայրկենէ ի վեր կը նաւարկէին հոն, երբ ղեկավարը աղաղակ մը արձակեց որ խաբուելու աստիճան կը նմանէր կուամալա թռչունին աղաղակին։

Համանման աղաղակ մը պատասխանեց իրեն, և մարդ մը երեւցաւ այն ժայռին վրայ ուր կերթային փշրուիլ ջուրերը։ Նաւավարները վեր առին թիակները և մակոյկը խրեցաւ գետեզրին վրայ։

—Դո՞ւն ես, Վուանբի, հարցուց այն անձը որ կարծես ջուրին մէջէն դուրս ելած էր յանկարծ։

—Ես եմ, վարպետ, պատասխանեց ձկնորսը։

—Եղա՞ւ։

—Այո, կինը հոս է։

—Ուրեմն գործի սկսեցէք դուք։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11/23 ՆՈՅՄ. 1894

Տնտեսական հարցեր

ՁՈՒԿԵՐՈՒ ՆՈՒԱԶՈՒՄԸ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Երեք տարիէ ի վեր է որ ամենէն աւելի խնդրուած ձուկի տեսակները նուազում կը ցուցնեն Կ. Պոլսոյ ջուրերուն մէջ։ Ամեն տարի բռնուած ձուկերուն հաշիւը կրնայ գտնուիլ գանձուած տուրքին տեղեկագիրներուն մէջ, և յայտնի է թէ ձկնարանաց հասոյթը մին է Հանրային Պարտուց Վարչութեան թողուած հասոյթներէն։ Արդ, 1892—93 տարեշրջանին մէջ այս հասոյթ 44,405 ոսկի եղաւ, այն է իբր 8½ % պակաս 1891—92 տարեշրջանէն, և անցեալ տարի, 1893—94 տարեշրջանին մէջ, աւելի պակսեցաւ, 40,057 ոսկի միայն տալով, այն է գրեթէ 10 % պակաս նախորդ տարեշրջանէն։ Հասոյթի գլխաւոր նուազումը տեղի ունեցաւ Վոսփորի և միւս պոլսական ջուրերու մէջ, և թէպէտ Մարմարայի այլ և այլ կողմեր ձուկերն առատ եղան, բայց պոլսական ջուրերու մէջ նուազումն այնքան զգալի էր որ ուրիշ տեղերու առատութեամբ հանդերձ երեք տարիէ ի վեր հասոյթք նուազ են։

Այս նուազման պատճառն անցեալ տարի այս ժամանակ գրեցինք, և այժմ նոյնը պէտք է կրկնենք. զի նոյն երեւոյթն է որ կը կրկնուի։ Ցայտնի է թէ ձմռան սկիզբն սկումբրին Սեւ ծովու պաղ ջուրերէն խոյս տալով կ'երթայ Եգէական ծովու տաք ջուրերն։ Այս միջոցիս պարարտ կ'ըլլայ։ Ցետոյ գարնան սկիզբն Եգէական ծովէն ի Սեւ ծով կը դառնայ նիհարցած, որ ատեն չիրող կ'անուանեն զինք։ Արդ, բալամուտ և թորիկ աւելի խոշոր ձուկերը թշնամի են սկումբրին և թորիկին, և երբ կլիմայական կամ ուրիշ պատճառներն անոնցմէ առաջ ճամբայ ելած կամ յոյժ առատ թուով գտնուած ըլլան, կրնան զանոնք փճացնել, կամ իրենց ճամբէն խոտորեցնել։ Անցեալ տարի բալամուտն ու Թորիկը չիրողին ետեւէն ինկան, որով Կ. Պոլսոյ հրապարակը զրկուեցաւ չորցուած չիրող ձուկէն։ Ընդ ամենայն 1,606,988 չիրող միայն բռնեցին ձկնորսք, մինչ տարի մը առաջ 31,424,676 հատ բռնած էին։ Անցեալ տարուոյ գարնան Եգէական ծովէն դէպ ի Սեւ ծով գաղթումն զգալապէս պակսած ըլլալով, հետեւանքն այն եղաւ որ անցեալ տարի ձմռան Սեւ ծովէն Եգէական ծով քիչ սկումբրի գնաց, և ներկայ տարւոյս գարնան ալ չիրող խիստ քիչ երեւցաւ, ու անօրինակ կերպիւ սուղ ծախուեցաւ։ Հիմակ ալ որ սկումբրի եղանակն է, սովորականէն շատ պակաս կ'երեւի, և լռինարչ գասակարգերուն համար անմատչելի գնով մը կը ծախուի։

Այս բանիս համար շատ հոգ կ'ընեն նախ ձկնորսներն և յետոյ Պ. Վինսընդ Քայլարտ, որ կը վախնայ զի մ' գուցէ այս շահագրգիռ արարածք իրենց զարաւոր սովորոյթը փոխեն և . . . Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն հասոյթի ճիւղէ մը զրկուի։ Այս մասին զննութիւններ կատարել հրամայեր է, բայց տակաւին վերջին եզրակացութեան մը չէ յանգեր։ Պ. Վ. Քայլարտ անհամբեր է տեսնելու թէ առաջիկայ գարնան ո՛րքան չիրող Եգէական ծովէն կամ Միջերկրականէն պիտի գայ՝ Վոսփորի ճամբով Սեւ ծով երթալու համար. զի այն ատեն կրնայ գաղափար մը կազմել (1) թէ այս կենդանիք իրենց սովորոյթը փոխելու վրա՞յ են, և (2) թէ 1895—96 ի ձմռան մէջ ո՛րչափ սկումբրի Սեւ ծովէն պիտի գայ Եգէական ծով երթալու համար։ Անգլ. պատուիրակը կը յարէ թէ այս ձուկեր նուազման պատճառաւ շատ ծախուեցան. բայց քանակութիւնը սուղ ըլլալով, գնոց բարձրացումը չկրցաւ արգիլել Հանրային Պարտուց Վարչութեան հասոյթին նուազումը։ Միւս կողմէ, կ'ըսէ, բալամուտ և թորիկ թէեւ շատ բռնուեցան, բայց այնքան անյարմար ժամանակ և միսն այնքան գէշ վիճակի մէջ էր որ յարգ չգտան և ոչինչ գնով ծախուեցան։

Անգլիացի պատուիրակն սպահովցնելու համար, կարելի է ըսել թէ այս ձուկերուն կռիւը նոր բան մը չէ Կ. Պոլսոյ ջուրերուն մէջ։ Եթէ մարդկութիւնն իր ստեղծումէն ի վեր կռիւով կ'ապրի, կեանքի կռիւով, ձուկերն ալ այս մասին մարդկային ազգէն ո՛չ աւելի խելացի են, ո՛չ աւելի բարեբաստիկ։ Հելլէն գաղթականութեանց պատմութենէն գիտենք թէ Կ. Պոլիս քաղաքն իսկ իր գոյութիւն այս ձուկերուն իր ջուրց մէջ գոյութեան և անոնց պարբերական անցուդարձին կը պարտի. զի Բիւզանդիոնի հիմնադիրք բալամուտին և սկումբրին այս սովորոյթները դիտելով է որ Սեւ ծովի եզերքը գաղթած էին Եգէականի եզերքէն, և իբրեւ ձկնորսութեան յարմարագոյն կէտ, ո՛ր մ'ալ եկան գաղթականութիւններ հիմնեցին ի Գատը գիւղ և Սարայ Պուրնուի բլրին վրայ, նոյն ձուկերն սնցած պահուն աւելի դիւրաւ որսալու համար։ Եթէ հազարաւոր տարիներ առաջուան այս դէպքերը կը յիշեցնենք, այն եզրակացութեան գալու համար է թէ կենդանիք այնպիսի գարաւոր ունակութիւններ դիւրաւ չեն կորսնցներ, թէպէտ քանի մը տարի շարունակ զուրկ մնալ այնքան ատեն և այնքան համեղ ուտելիքէ՝ Պոլսեցիներուն համար նեղացուցիչ կրնայ ըլլալ, և հոգ պատճառել Օսմ. Բանքայի տոկոսին յաւելման սպասող արժէթղթերուն։

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԷՆ

Մեր մեծայարգ յոյն պաշտօնակից Anatolicos Astir իր չորեքշաբթի թուով երկար յօդուած մը գրելով Ցունաց Ամեն. Պատրիարք Տ. Նէոֆիդոս Սրբազանի հրաժարման վրայ, կ'ըսէ թէ «Ն. Ամենապատուութիւն հրաժարական մատոյց Հոկտ. 25ին։ Հոկտ. 26ին ճշդիւ կը լրանար իր Պատրիարքութեան երրորդ տարին։ Հոկտ. 25ին ժամ 11ին (Ը. Թ.), ի բացակայութեան Պատրիարքին, գումարեցան Ս. Սինոդն ու Խառն Ժողովն՝ առ ի խորհրդակցութիւն սովորական խնդիրներու վրայ։ Այս խորհրդակցութեան չմասնակցեցան Բրեֆեզայի Մետրապոլիտն, որ անձնական տկարութեան պատճառաւ չէր եկած, և Քաղաքական Ժողովոյ անդամք Տեարք Ս. Քրիսիանիս, Վայանի էֆ., և Քոնդանդինիսի։ Պատրիարքը վերադառնալէն, և իր մասնաւոր յարկը քաշուելէն ետքը, Ժողովին նախագահեց Գեր. Մետրապոլիտն Կիզիքոնի (Քըրթէկի), առաջնակարգ մետրապոլիտը։ Ցանձնախումբ մը, բաղկացեալ հինգ անդամէ, (Կիզիքոնի, Նիկոմիդիոյ և Միթիլինի մետրապոլիտներէն և աշխարհական անդամ Տեարք Զիսի Թ. Զիսիէ և Անանիասիէ) Պատրիարքին քով երթալով, ծանոյց խորհրդակցութեան արդիւնքը։ Ն. Սրբազնութիւն Նէոֆիդոս Ը. հաւանութիւն յայտնեց եղբն այս զեկուցման, կրկնելով յանձնախումբին թէ վերջնապէս որոշած է հրաժարիլ՝ չկրնալով տոկալ ծանրութեան այն պաշտօնին զոր երեք տարիէ ի վեր կը վարէր՝ Եկեղեցւոյ սոյն երկուց մարմնոց աջակցութեամբ։ Գիշերուան ժամ երկուքին Պատրիարքարանի դիւանապետը պատրաստած ըլլալով հրաժարման պաշտօնագիրը, մատոյց Ն. Ամենապատուութեան, որ անմիջապէս անոր ներքեւ ստորագրեց «Նախկին Պատրիարք Կ. Պոլսոյ Նէոֆիդոս» անուամբ։ Ցանձնախումբն այս պաշտօնագիրը բերաւ գումարուած երկու ժողովներուն, որք ընդունեցին հրաժարականն՝ որպէս զի Ն. Սրբազնութիւն փափաքուած կազդուրումը վայելէ։ Այս պաշտօնագիր անմիջապէս արձանագրեցաւ Պատրիարքարանի մեծ տումարին մէջ, և ժամանակն անցած ըլլալուն համար, Պատրիարքական Տեղապահին ընտրութիւնը թողուեցաւ հետեւեալ օրուան, 26 Հոկտ., տօն Այ Տիմիդրիի։ Պրուսայի մետրապոլիտ Գեր. Տ. Նաթանայէլ 19 ժողովականաց (11 մետրապոլիտք և 8 աշխարհական անդամք) 10ին քուէով Տեղապահ ընտրեցաւ։ Այս եկեղեցական գահացուցիչ կերպիւ կառավարած է Մակեդոնիոյ մէջ Սէրէսի որպէս և Պրուսայի թեմերն։ Ցետոյ երկուքին ժողովք խմբագրեցին և ստորագրեցին տեղեկագիրն որ Բ. Դուռը ղրկուեցաւ, ծանուցանելով Պատրիարքին հրաժարումն և Տեղապահին ընտրութիւնը։

Նախարարական Թէզքէրէ մը, անցեալ երկուշաբթի ի Պատրիարքարան ղրկուած, ծանոյց թէ պէտք եղած Պայրուրդուն պատրաստուած է և կը ղրկուի։ Ըստ այսմ, երեքշաբթի յետ միջօրէի մինչ Եկեղեցւոյ երկուքին ժողովք ի նստի էին, կրօնական գործոց տեսուչ Ջիւվէր պէյ եկաւ և Պատրիարքարանի գործակատարին և Վայանի էֆ.ի կողմէ ընդունուելով, առաջնորդուեցաւ «Պատրիարքաց դահլիճն», ուր Պայրուրդուն կարդաց գումարուած երկուց ժողովոց առջեւ։ Ջիւվէր պէյ յետոյ խնդրուեցաւ հաղորդել ըստ պատշաճին Եկեղեցւոյ և ազգին շնորհակալիքն առ Վեհ. Սուլթան։

Երկուքին ժողովք պէտք եղած հրամանները տուին՝ Տիեզերական Պատրիարքութեան Աթոռոյն մետրապոլիտներուն ղրկելու համար շրջաբերական մը, որպէս զի մինչեւ 40 օր ղրկեն իրենց կնքեալ քուէները՝ նշանակելով իրենց ընտրելին յաթոռ Պատրիարքութեան։ Ուրիշ շրջաբերականներ ալ պիտի ղրկուին Կ. Պոլսոյ Թաղերուն և 28 Թեմերուն որք ըստ Պատրիարքարանի օրինաց պարտին պատուիրակներ ղրկել։ Ասոնք, միանալով Պատրիարքարանի երկուց ժողովոց անդամներուն և նոյն պահուն ի Կ. Պոլիս գտնուող մետրապոլիտներուն հետ, կը կազմեն ժողով մը որ երից ընտրելեաց ցանկ մը կ'ընտրէ, որոց մէջէն Ս. Սինոդը, Պատրիարքական Եկեղեցւոյն մէջ գումարուած, Հոգւոյն Սրբոյ օժանդակութեամբ կ'անուանէ Պատրիարքն։ Երեքշաբթի յանձնախումբ մը կազմուեցաւ Պատրիարքարանի տնտեսական մատակարարութեան համար մինչեւ ընտրութիւն Նոր Պատրիարքի։ (Այս յանձնախումբին անդամոց անունները, ինչպէս և ուրիշ տեղեկութիւնք Աչք-էչք երեկի թուով հրատարակուած են արդէն։) Չորեքշաբթի Տեղապահ Գեր. Տ. Նաթանայէլ Պատրիարքարանի գործակատարին հետ կառքով գնաց կայսերական պալատն և առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ իր շնորհակալիքն ու մեծարանքը մատոյց Վեհ. Սուլթանին, իբրեւ Տեղապահ իր պաշտօնին հաստատման առթիւ։ Ցետոյ Բ. Դուռը գնաց, և այցելեց Մեծ Եպարքոսին ու գաւառական Նախարարին։ Նախորդ Պատրիարքն Հոկտ. 27ին պաշտօնապէս թողուց Պատրիարքական եկեղեցւոյն մէջ առաջի Սրբոյ Կուսին պատկերին՝ (անուանեալ Բամմաքարիստոս) Տեարց Փոքրօ Մանկայի կողմէ իր տրամադրութեան ներքեւ դրուած չորեքձիակառքով մը գնաց առանձնանալու յԱնդիկոնի (Պուրկազ)։»

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ.—Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ Նիքոլա Բ.ի օրով յարաբերութեանց մտերմանալուն ապացոյցները գոհունակութեամբ կը նշանակեն անգլ. և ռուս թերթեր։ Ահաւասիկ նոր դէպք մը — Ֆրանսական լրագիրք, Մոսքուայի և Փեդերսպուրկի մէջ յուղարկաւորութեան հանդէսները կանխորոշ յայտագիրներուն համաձայն նկարագրելով, գրած էին թէ «Զօրք միայն կ'երթար գագաղին ետեւէն, և Զարին կը հետեւէին կալէսի իշխանն, և այլք»։ Իրօք ալ պաշտօնական յայտագիրն սանկ կը պահանջէր։ Բայց թէ՛ ի Մոսքուա և թէ ի Փեդերսպուրկ, երբ կալէսի իշխանը Նիքոլա Բ.ի ետեւ իրեն նշանակուած տեղը բռնեց թափորին մէջ, կայսրն առանձին նշան ըրաւ անոր և իր քով առաւ, որով Ալեքսանդր Գ.ի գագաղին ետեւէն Ռուսիոյ նոր կայսրն և Անգլիոյ գահաժառանգը քով քովի քալեցին, և Նիքոլա Բ.ի եղբայրն և հօրեղբօրորդիք անոնց ետեւէն եկան։ Նիքոլա Բ. Անգլիայէն դարձած է սքանչանալով Անգլիացւոց և անգլ. հաստատութեանց վրայ, և սերտ բարեկամութեամբ կապուած է կալէսի իշխանին հետ։ Իր ապագայ կինն ալ, թոռն Վիկտորիա Թագուհւոյն, թէեւ գերման իշխանուհի, բայց անգլ. հաստատութեանց վրայ սքանչացող մ'է, և այնքան խելացի աղջիկ է, այնքան հաստատ կամեցողութեան տէր, որ Լորտ Ռոզպէրի իրաւունք ունեցած ըլլալ կը թուի գուշակելով թէ Նիքոլա Բ.ի օրով Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ խնդիրք աւելի դիւրաւ պիտի կարգադրուին։

ՆԻՔՈԼԱ Բ. ԵՒ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՔ.— Ֆրանսուա Քոբէ ֆրանսացի անուանի բանաստեղծն հրատարակեց քերթուած մը, ուղերձի ձեւով, յորում Նոր Զարէն գթութիւն կը հայցէ Սիպերիոյ կարգ մը տարագրելոց համար։ Միւս կողմէ, անգլ. լրագիր մը կ'իմանայ թէ Նիքոլա Բ. իր ամուսնութեան առջի օրն Ուքազ մը պիտի ստորագրէ, արձակելով ի Սիպերիա տարագրուած երկու հազար անձեր։ Ամուսնութեան պարզ հանդէսին առթիւ ազգային սուգն երեք օր պիտի դադրի, և ուրիշ շնորհներ ալ պիտի ըլլան։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովն անցեալ շաբաթ աւուր նստին մէջ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ այն պահանջման վրայ թէ Տէրութիւնն ստանձնէ բոլոր երկաթուղիներն, որպէս զի արկածներ չպատահին մասնաւոր Ընկերութեանց ժլատութեան պատճառաւ, որք պաշտօնեայները չափէն աւելի կ'աշխատցնեն, որոյ հետեւանքը կ'ըլլան անզգուշութիւնք, անուշադրութիւնք և արկածք։ Բայց միւս կողմէ ցոյց տրուեցաւ թէ արկածք կը պատահին նաեւ Պետութեան ձեռամբ մատակարարուած երկաթուղիներուն վրայ, և եթէ Ընկերութեան մը պաշտօնեայն զանցառու կրնայ ըլլալ, ֆրանսական կառավարութեան մէկ պաշտօնեայն գուցէ աւելի զանցառու ըլլայ։ Ֆրանսական երկաթուղիք այժմ կրկնակ հսկողութեան ներքեւ են. նախ Ընկերութեանց, և յետոյ նոյն ինքն կառավարութեան, որ յատուկ մարմին մ'ունի հսկելու համար Ընկերութեանց ձեռամբ երկաթուղիներու շահագործութեան վրայ։ Հսկողութիւնն աւելի խստացնել կարելի է։ Բայց Անգլիա, որ արկածներու տարեկան համեմատութիւնը նուազ է քան Ֆրանսայի մէջ, երկաթուղիք Պետութեան սեփականութիւնը չեն ամենեւին, և երկաթուղիները Պետութեան յանձնել ո՛չ մէկու միտքէն կ'անցնի։ Արկածներու կարգով, Ֆրանսա Անգլիայէն անմիջապէս ետքը կու գայ. բայց եւրոպեան ուրիշ երկիրներու մէջ երկաթուղոյ արկածք համեմատաբար շատ աւելի են քան Ֆրանսայի մէջ։

Ահաւասիկ այս մասին պաշտօնական հաշիւ մը.

Անգլիոյ մէջ, կառախմբերուն կտրած 100 միլիոն քիլոմէթր ճամբուն վրայ, տարին 15 արկած կը պատահին, Ֆրանսայի մէջ՝ 24, Գերմանիոյ մէջ 176, Պելճիոյ մէջ 416, Զուիցերիոյ մէջ 473, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մէջ 509, Իտալիոյ մէջ 998։ Ինչպէս կ'երեւի, իրենց երկաթուղիներն անվտանգ բանեցնելու մասին Անգլիացիք առաջին ազգն են։ Բայց Ֆրանսա Եւրոպիոյ ցամաքային մասին վրայ առաջին ազգն է այս նկատմամբ։ Վերջին 10 տարիներուն մէջ, 1885ին, 1887ին, 1892ին և 1893ին ի Ֆրանսա մարդ չմեռաւ երկաթուղոյ արկածով։—Ընթերցողք Հեռագրաց բաժնին մէջ արդէն կարդացին թէ գործաւորական երեսփոխանաց այս մասին բերած առաջարկը մերժուած է ստուար մեծամասնութեամբ, և հանրային շինութեանց նախարարը վստահութեան քուէ ստացած է։

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԷՆ. — Լոռէնի գաւառային ժողովն այս տարի և միաձայնութեամբ որոշում մը քուէարկեց, խնդրելով դպրոցական իշխանութիւններէն որ թաղային և գիւղային վարժարանաց յայտագրին մէջ նորէն դնեն ֆրանսերէնի ուսումն։ Երկարօրէն պատճառաբանելով այս որոշում, ժողովը կը ցուցնէ թէ ո՛րքան անպատեհ է ֆրանսերէնի ուսումէն զրկել տղայքը նոյն իսկ Լոռէնի ա՛յն մասին մէջ ուր ֆրանսերէնը տակաւին միակ լեզուն է ժողովրդեան։ Ամեն տարի ժողովը կը կրկնէ այս խնդիր, բայց միշտ չըլլուիր։

—Ինչպէս գուշակուած էր անցեալ օր, իբրեւ լրտես ձերբակալուած Ֆրանսուհին Տիկին Իսմէռ, ոստիկանութեան նախկին գործակալի մը կինն, արձակուեցաւ Լայբցիկի դատարանին կողմէ շաբաթ իրիկուն, և ֆրանսական սահմանագլուխն առաջնորդուեցաւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Հեռագիրն երէկ ծանոյց թէ Մեսինայի երկրաշարժն ի սկզբան ծանուցուածէն շատ աւելի աղետալի եղած է. վնասներն ետքէն երեւան եկած են, ինչպէս հոս ալ անանկ եղաւ։ Մարդու կորուստ ի սկզբան ծանուցուածէն շատ աւելի եղած է։ Ռէճիօ (Քալապրիա) բանտերը շատ վնասուած ըլլալով, պահակներուն թիւը կրկնապատկել պէտք եղեր է որպէս զի բանտարկեալք չփախչին։ Պալմիի մէջ, թէպէտ անձի վնաս մեծ մեռեալ և քանի մը վիրաւորեալէ աւելի չեն, բայց տուներուն մեծ մասն անբնակելի դարձած է, և բնակիչք վրանի տակ կը բնակին։ Ամառ եղանակին մէջ, ինչ և իցէ։ Բայց Դեկտ. ամսուն մօտերը վրանաբնակ ըլլալն այնքան հաճելի վիճակ մը չըլլալով, նո՛յն իսկ Իտալիոյ մէջ, բժիշկները կը վախնան թէ համաճարակ մը չծագի։ Հռոմի դիտարանին տնօրէնին կարծիքն հարցուած ըլլալով, ըսեր է թէ երկրաշարժն այս անգամ Ետնեան կղզեաց մէջ սահմանափակուած ըլլալ կը թուի, և սաստկութեան կեդրոնք են ի Մեսինա և Ռէճիօ։ Բայց հիմա կը կարծէ թէ շարժման ույժն սպառած է։

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ. — Իտալեան լրագիրք կը պատմեն թէ Պապն ընդունելով Ռուսիոյ պատուիրակ Պ. Իսվոլսքի, որ կաթոլիկ ռուսահպատակներու կրօնային գործերուն վրայ՝ ուղղակի կը բանակցի Պապին կամ Վատիկանի հետ, ըսեր է թէ կը յուսայ որ ռուս կառավարութիւնը կ'աջակցի Արեւելեան և Արեւմտեան Եկեղեցեաց միութեան գործին։ Պէտք է սակայն յիշել թէ Ռուսիոյ Ս. Սինոդին աւագ պրոկուրոր Պ. Պոպիէտոնոսցեւ մասնաւոր գրուածով մը ցոյց տուած է համոզիչ կերպիւ թէ ինչո՛ւ համար ռուս կառավարութիւնն անխախտ կերպիւ կապուած կը մնայ Արեւելեան Եկեղեցւոյ հետ և առաջարկուածին նման միութիւն եղջերուաքաղ մը կը թուի իրեն։ Պապն ըսեր է նաեւ թէ սոյն եկեղեցական միութեան վրայ իր վերջերս հրատարակած շրջաբերականը մասնաւոր նամակաւ պիտի ղրկէ Ռուսիոյ կայսեր և ուրիշ վեհապետներու։

ՎԵՐՋԻՆ ՓՈԹՈՐԻԿՆԵՐՆ ԵՒ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ մասնաւորապէս աղետալի եղան Անգլիոյ մէջ և Անգլիոյ եզերաց վրայ։ Անգլ. շոգենաւու մը ամբողջովին ընկղմումն անցեալ օր ծանուցինք։ Բազմաթիւ առագաստանաւեր ալ ընկղմած են։ Միտէքս գաւառին մէջ, շատ մը տեղուանք լճեր ձեւացած են, որոց մէջէն անցնող գետերուն ընթացքն ա՛լ չորոշուիր։ Այն լճերուն մէջ իբրեւ կղզեակներ կ'երեւին գիւղային բնակարաններու տանիքները։ Թէմզ գետի հովտին մէջ, Ջերզի քաղաքը ջուրերու պաշարուած ըլլալով, նաւակով միայն կարելի է հաղորդակցիլ քաղաքին հետ։ Ուինտսոր աւանն, ուր Թագուհին իր նախասիրական պալատն ունի, ողողմանց պատճառաւ օդային կապէ զրկուած է։ Հոն և ուրիշ տեղեր երկրագործներ իրենց դաշտերն և բնակարանն ու գոյքը կորուսած ըլլալով, շատեր խեղճ եղած են, և հանգանակութիւն բացուած է։

ՆՈԹԻՆԿԷՄԻ մէջ (Անգլիա) անցեալ շաբաթ օր մեծ հրդեհ ծագեցաւ և շատ մը ժանեակ (տանթէլ) մոխիր դարձուց, որոյ մէկ մեծ մասը պատրաստուած էր Ամերիկա ղրկուելու համար։ Կրակը Պրաունի Ընկերութեան տանէն ելաւ։ Վնասը 160 հազար ոսկւոյ չափ է։

Պ. ԱԼՖՈՆՍ ՏՈՏԷ, Անգլիացւոց ամենէն աւելի սիրած ֆրանսացի բանաստեղծն, ի մօտոյ Լոնտոն պիտի երթայ, իր որդւոյն Պ. Լէոն Տոտէի և սորա կնոջ հետ, որ Վիքթոր Հիւկոյի թոռնուհին է։ Պ. տը Կոնքուռ եւս հետ պիտի ըլլայ կ'ըսուի։ Անգլ. գրագէտք շքեղ ընդունելութիւն մը կը պատրաստեն։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆ.— Ի Լիէժ (Պելժիք), իր հօրմէն զրկուած բազմանդամ ընտանիքի մը միակ նեցուկն, Արթուր Կ. անուն գործաւորն, յուսահատելով, անցեալ օր իր կեանքին վերջ տուաւ սոսկալի կերպով մը։ Ցերեկի ճաշին ժամանակ մտնելով գործարանն որ դատարկ էր՝ գլուխը դրաւ սալին վրայ և մէկ ձեռքովը շարժեց երկու թոնոնոց ահագին մեքենական մուրճն, որ ակնթարթի մը մէջ վար իջնելով՝ ջախջախեց և ցիր ու ցան ըրաւ իր գանկն և ուղեղը։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՍԱՄԱՆՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Սամանճեան եղբարց Բէզազիստէն-խանի թիւ 12 եւ 13 սենեակներու ապրանքները փոխադրուած են այժմ Պահճէ-Գաբու, Եմիշ Զաւթիյէ ճատտէսի, Թօմսըն խանի դէմ թիւ 47 քառայարկ շէնքը՝ ուր ըստ առաջնոյն պիտի վաճառուին կարասեաց վերաբերեալ ամեն տեսակ բամպակեղէն, բրդեղէն ու մետաքսեղէն կերպասներ, նոյնպէս քրեթօն, ռէփս, բաշմիր տպածոյներ եւ զանազան վարագոյրներ, նոր ձեւ սփռոցներ, ամեն տեսակ գորգեր, մուշամպաներ, ծածկոցներու համար կտաւներ, մետաքս փլիւշներ, բուրդ մակուիշներ եւայլն եւայլն։ Փորձով գիտեն յաճախորդք որ Սամանճեան եղբարց սկզբունքն է ՆԱԽԿԻՆ ԼԱՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ՝ ԱԺԱՆ ՈՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ։

162 10—10

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

ՀՌՈՄ, 22 Նոյեմբ.—Երէկ Սիկիլիոյ մէջ նոր երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ, բայց վնասք ոչինչ են։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 22.—Գերմանիոյ դեսպան ֆոն Վերտէր զօրավար մասնաւոր ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Զարին կողմէ։

—Մաքարոֆ ծովակալ անուանեցաւ հրամանատար միջերկրականի ռուսական նաւախմբին, Ավելան ծովակալին տեղ որ ուրիշ պաշտօնի կոչուեցաւ։

ՆԱԽԱԳԱՀ ԳԼԻՎԼԷՆՏ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՆ, 22.—Նախագահ Պ. Քլիվլէնտ պտոյտ մը ըրած պահուն վար ինկաւ, ոսկորի թեթեւ խախտում մը ունեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 22.— Երեսփ. Ժողովը 167ի դէմ 355 ձայնով օրակարգ մ'ընդունեց, որուն կառավարութիւնը հաւանութիւն յայտնած էր և որով կը մերժէ գործաւորական կուսակցութեան ինչ ինչ հաւաքական վարդապետութիւնները։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Հմայեակ Սրբազան, որ անձնական տկարութեան պատճառաւ երկու օրէ ի վեր իր տունը կը մնար ի Եէնիգաբու, ապաքինած ըլլալով, երէկ Պատրիարքարան եկաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Լանկա Քօլի բարեպաշտ սարրիֆ արհեստաւորք իրենց սեփականութիւնն եղող ի Գում-Գաբու Նշանճը թաղ. Մոլլա Թաշը փողոց գտնուած կրպակն և անոր մէջ եղած բոլոր կարասիներն 1874 յուլիս 19 թուակիր կտակագրով մը հաստատութեանս նուիրած ըլլալով, 1884 սեպտեմբեր 4 թուակիր գրութեան համաձայն, յառաջիկայ երեքշաբթի օր, նոյեմբեր 15, Գեր. Տ. Աբրահամ Եպիսկոպոս Մամիկոնեան Ս. Փրկչի մատրան մէջ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ յիշեալ արհեստաւորաց ննջեցելոց հոգւոյն համար։

Զայս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանենք։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի
ՍԱՐԻՍ Յ. ԹԱՇՃԵԱՆ
2—3

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սիարթիի կառավարիչ անուանեցաւ Ամասիոյ կառավարիչ Մեհմէտ Ալի փաշա, որ կատարեց օրինական երդումը։

Հալէպի Զէյթունի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Խայրի էֆէնտի, գայմագամ Եսկիշէհրի, որուն յաջորդեց Մեհմէտ Բէշիր պէյ, նախորդ գայմագամ Աշիգիյէի։ Գրուեցաւ տեղական կառավարութեանց որ ասոնք կատարեն օրինական երդումը։

Անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան անտառաց և հանքաց քննիչ անուանեցաւ Խորհնէի նախկին դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ալի Բիզա էֆէնտի, որ կատարեց օրինական երդումը։

Կայս. պատուակալ թիկնապահ անուանեցաւ ընդհանուր սպայակոյտի դիւանին պաշտօնեաներէն Ֆերիդ Ապտուլլահ փաշա։

Միրլիվայութեան աստիճան շնորհեցաւ կայս. անձնական սպայակոյտին գնդապետներէն Մեհմէտ պէյի։

Ֆերիգութեան աստիճան՝ ամրութեանց և շինութեանց ճիւղին Նախագահ Միրլիվա Հիւսէյին փաշայի։

Արհեստական շքադրամ՝ բժշկական վարժարանի մորթի հիւանդութեանց ուսուցիչ Տօքթ. Տիւրինկ էֆէնտիի։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄ.—Վեհ. Սուլթանն իմթիազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհած է Պոլսոյ հարցաքննիչ դատաւորներէն Ֆէյզի պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՔ. — Եւրոպական լրագիրներէ ոմանք իրենց վերջին թիւերուն մէջ սուտ լուրեր հրատարակած էին, թէ օսմանեան զինուորք Սասուն գաւառակին մէջ մէկ քանի հայաբնակ գիւղեր աւրչակած են և թէ այդ միջոցին մարդեր եւս սպաննուած են։ Այդ լրագիրներէ մէկ քանիներն ալ այդ լուրը չափազանցած և յայտարարած են թէ այդ լուրին մինչեւ հիմայ Եւրոպայի մէջ արձագանգ չգտնելուն պատճառն այն է որ անկից եկող ուղեւորներու երթն արգիլուեր է։

Ակներեւ է թէ Սասուն գաւառակին մէջ բնակող կայսերական հպատակներն, ըստ առաջնոյն, ամենայն անդորրութեամբ իրենց գործերովը կ'զբաղին և ուղեւորք ամենայն ապահովութեամբ իրենց ուզած տեղերը կ'երթան։

Սակայն անցեալներս խռովարարաց թելադրութեամբն խաբուած խել մը հայ աւազակներ Թալորի ու շրջակայից մէջ համախմբած ըլլալով մարդասպանութիւն, աւարառութիւն, յափշտակութիւն և այդ կարգի խաղաղութեան վնասող ապստամբութիւններ գործել, կառավարութիւնը բնականաբար շփոթութիւնները հանդարտեցնելու նպատակաւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է, որով Դ. զօրաբանակէն պէտք եղած թուով զինուորներ ղրկուած են և խռովութիւնը ընդարձակելու տեղի չէ տրուած։ Խաղաղութիւնը վերահաստատուած ըլլալով, զինուորք իրենց տեղերը վերադարձած են։

Դ. զօրաբանակի հրամանատարին և Պիթլիսի կուսակալին կողմէ ծանուցուած է թէ քիւրտերը այդ առթիւ միջամտած չեն և թէ, ինչպէս վերը ըսուեցաւ, մէկ քանի հայ աւազակներ անվայել ընթացքներու մէջ գտնուած են։

Այդ աւազակաց ապստամբութեանց նկատմամբ քննութիւններ կատարելու համար այս շաբթուան շոգենաւով նոյն տեղը պիտի ղրկուի յանձնաժողով մը, զոր կը կազմեն կայս. թիկնապահ Ֆերիգ Ապտուլլահ փաշա, Պոլսոյ Ապահովութեան Ատեանին տնօրէն Էօմէր պէյ, Ներքին գործոց Նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանին առաջին քարտուղար Մեհրի էֆէնտի և կայս. անձնական սպայակոյտէն Միրլիվա Հաֆըզ Թէվֆիք փաշա։

Ցայտնի է թէ կայս. կառավարութիւնը այդ հրատարակութեանց պատմածին նման դէպքեր բնաւ պատշաճ չկրնար գտնել իր հպատակաց նկատմամբ, որք հաւատարմութեամբ կը գտնուին իր գթութեան և արդարութեան հովանւոյն տակ։

⁂

Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովն մինչեւ երէկ հետեւեալ գումարները գանձած է ի նպաստ երկրաշարժէն վնասելոց.

	Ղրշ. Փր.
Գումար նախորդ ցուցակի	7,431,794.10
Պօնմա Մէրայի խալմիրներէն՝ աւստրիական դեսպանատան միջոցաւ	68,082.20
Երալիզատէ Հասան Շէրիֆ պէյ	540
Վաճառական Նիքօ Ռօզօքօւլօ էֆէնտի	216
Ալէքսան Ժաք էֆէնտի	216
Ի Բալիւլ Տօքթ. Սալէբօ	95
Ատանայի նահանգէն երկրորդ անգամ	29,860.10
Մենոյ գաւառէն	240
Տիարպէքիրի Նսսիպին գաւառակէն	894
Գոսովայի նահանգէն	23,335
Գոնեայի » վեցերորդ անգամ	19,440
Եանեայի » երկրորդ անգամ	19,168
Գումար	7,595,097

⁂

Նոյն յանձնաժողովը 25,950 ղրուշի նպաստ բաշխած է Թաղապետութեան Ա. և Զ. շրջանակաց եւ կղզիներու մէջ գտնուող կարօտելոց, որք երկրաշարժէն վնասուած էին։ Մինչեւ ցարդ բաշխուած նպաստներու ընդհանուր գումարն եղած է 4,008,463 ղրշ.։

ԿԵՂԾՄԱՇԿ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ կեղծմաշկի շիճագեղը փորձելու յատուկ քսան անկողիննոց հիւանդանոց մը պիտի հաստատուի ի Պոլիս Սոյուք Չէշմէի դրան մէջ՝ Հեռագրատան պաշտօնատան մօտ, բուսաբանական պարտէզը մտնելու տեղը։

Սպարապետի Դրան ճարտարապետ Ազնաւուրեան Յովհաննէս էֆէնտի ուրիշ ճարտարապետներու հետ երէկ այդ տեղը քննեց և պատրաստեց շինութեան ծախուց և այլոց ծրագիրը։ Կառուցումն ի մօտոյ պիտի սկսի։

ՄԵԾ-ՇՈՒԿԱՅԻՆ վերաշինութեան համար քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կատարուած նուազուրդը վերջնապէս մնաց ճարտարապետ Պ. Սովաժոյի վրայ՝ իւրաքանչիւր քառակուսի մետրը ոսկեդրամ 256 ղրշ.ի։ Ցայտնի է թէ վերաշինութեան աշխատութիւնները պիտի ըլլան վար առնել Շուկային հին կամարները, փլատակներն այլուր փոխադրել և վրան երկաթեայ տանիք անցընել։

Քանի մը մրցակիցներու խնդրանօք, Նուազուրդը պիտի շարունակուի նաեւ վաղը, շաբաթ։ Կըսուի նաեւ թէ քաղաքապետութիւնը Նուազուրդը վերջնապէս փակուած որոշելէ առաջ՝ պաշտօնական յայտարարութիւնով մը պիտի ծանուցանէ Նուազուրդին վերջին գինը, հրաւիրելով, եթէ փափագողներ կան, 100 ին 5 զեղչ մը ընելու այդ գինոյն վրայ։

Այս ձեւակերպութեանց կատարումէն ետք՝ կը մնայ կարգադրել յանձնառուին ըլլալիք վճարմանց եղանակն ու անոր կողմէ երաշխաւորութեանց գումարին յանձնումը։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Նոյեմ. 8էն 9, Տիարպէքիրի մէջ քոլերայէ երեք դէպք, որոց մին մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։

—Իզմիտի մէջ Նոյեմ. 8էն 9, նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է և չորսն ապաքինած են։

—Պրուսայի քաղաքին մէջ վեց օրէ ի վեր հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Տրապիզոնի Նահանգին գաղթականներու զետեղման պաշտօնեան հեռագրած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ Երզրումի Բասէն գաւառակի պարապ հողերուն մէջ Գասգանլը Աշիրէթէն 122 տնուոր երկու սեռէ 848 գաղթականներ բնակութիւն հաստատած են։ Նոյն գաւառակի 19 գիւղերու պարապ հողերուն մէջ՝ Արտահանցի, Կարսցի և Ճիլտէցի 303 տնուոր երկու սեռէ 1498 գաղթականներ։ Նոյնպէս շրջակայ ուրիշ տեղերու մէջ Ջիլէն Աշիրէթէն 154 տնուոր՝ երկսեռ 915 գաղթականներ։ Ընդամենը 579 տնուոր, երկու սեռէ 3259 գաղթականներ, որք բարեմաղթութիւններ ըրած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ԻԶՄԻՏԻ Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ կարգուած է Եանեայի նահանգին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Նուրուլլահ պէյ, որ իր նոր պաշտօնատեղին ժամանելուն պիտի կատարէ օրինական երդումը։

ՏՈՔԹ. ՆԻԲՈԼ ի մօտոյ պիտի սկսի միքրոպագննական դասախօսութեանց։ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին մէջ գտնուող և հարիւրապետի աստիճան ունեցող բժիշկներէն տասնըհինգական անձինք կարգաւ ներկայ պիտի գտնուին իւրաքանչիւր դասախօսութեան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ դաշնագրոց վերանորոգման մասին Պետական Խորհրդոյ մէջ խորհրդակցութիւններ կատարուելով հարկ դատուած է տեղեկութիւններ առնուլ արմտիքներու և այլ ապրանքներու ներածութենէն առնուած մաքսատուրքի քանակութեանը վրայ։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ դեսպան Պ. Վլատան Եորկեվիչ երեկ Ֆէների Պատրիարքարանն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Տեղապահ Գեր. Տ. Նաթանայէլի։

ՁԻԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ. — Բարձր. Մեծեպարքոսն հրահանգ ուղղելով բոլոր նահանգները ծանուցած է տեղեկագրել թէ իւրաքանչիւր նահանգի մէջ որչափ կան ձիաբուծութեան փափաքող անձեր, որպէս զի յովատակներ բաշխուին անոնց։

ԳՈՆԵԱՅԻ նահանգէն ութերրորդ անգամ ըլլալով յիսուն ոսկի ղրկուած է ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Վանէն կը գրեն թէ Շէմտինանցի Ապտիւլգատէր անուն աւազակն ու ընկերներն, որք նահանգին շրջակայքը կասպատակէին և շատ մը չարիքներ գործած էին, զինուորաց կողմէ հալածուելով, Ապտիւլգատէր սպաննուեր է, իր համախոհներէն տղան Մէհմէտ ու փեսան՝ Արապ վիրաւորուեր և հօրեղբօրորդիներէն Գասըմ ու Տէյմիւր ողջ ձերբակալուեր են։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնը տպագրեալ հրահանգներ պատրաստած է, որք կը վերաբերին խաղողի ու բամպակի մշակութեան և առեւտուրին։ Այդ հրահանգներէ մէկ քանի օրինակներ մատուցուած են Բ. Դրան։

ՎԱՆԱՅ Կեավար գաւառակէն մինչեւ Շէմտինան հեռագրական թել մը պիտի հաստատուի։

ՄԽԻԹԱՐԻ կառավարիչ Սապրի պէյ, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած և սկսած է իր պաշտօնատեղին յաճախել։

ՏԻԳՐԻՍԻ ԹՈՒՄԲԵՐԸ. — Ելմտական նախարարութիւնն արտօնութիւն տուեր է Պաղտատի կուսակալին՝ նահանգային սընտուկէն 180,000 ղրշ. յատկացնել Տիգրիսի թումբերուն նորոգութեանց։ Այս գումար փոքր թերհաշիւներով պիտի վճարուի եզերբնակ ժողովուրդին կողմէ որուն կը պատկանի այդ ծախք։

ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ. — Մեծ. Եպարքոսն յանձնարարեր է Ներքին գործոց Նախարարութեան՝ փութացնել տալ աշխատութիւններն այն յանձնաժողովին, որ պաշտօն ունի քննել Թուրքիոյ գլխաւոր նաւահանգիստներուն մէջ մաքսային մթերանոցներու շինութեան խնդիրը, որպէս զի գործադրութեան ձեռնարկուի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. — Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը նպաստաւոր ընդունելութիւն ըրեր է, կ'ըսուի, Պ. Պելլէի ծրագրին, որով այս վերջինը կ'առաջարկէ Պանտրմայէն մինչեւ Պալըքէսէր երկաթուղի մը շինել, առանց իւրաքանչիւր քիլոմեդրի համար երաշխաւորութիւն պահանջելու։ Այս ծրագիր, յարակից թուղթերով մէկտեղ, Սպարապետութեան ղրկուած է որպէս զի ռազմագիտական տեսակէտով քննուի։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչական խորհրդոյ իտալական պատուիրակ Պ. Սիմոնեթթի հրաժարական տուեր է։ Կը կարծուի թէ Պ. Սիմոնեթթի դիւանագիտական ասպարէզը պիտի մտնէ և Նիսի իտալական հիւպատոս պիտի անուանուի։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշա վաղը իր բնակութիւնը կը փոխադրէ Նշան Թաշիէն Պոլսոյ ապարանքն ի Սուլթան Ահմէտ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ երկաթուղեաց միջոցաւ կատարելի փոխադրութեանց մասին պէտք եղածն ի գործ դնելու պաշտօնով Մաքսային վերատեսչութեան մէջ կազմեալ յանձնաժողովն որոշած է Սիրքէճիի նաւամատոյցին մօտ մաքսատուն մը հաստատել ուր տարուին Ռումէլիի երկաթուղիով բերուած ապրանքներն, որոց համար օրինական գործողութիւնք կատարուելէ յետոյ պաշտօնեի մը հետ Հայտար Փաշայի մաքսատունը ղրկուին և հոն ալ ապրանքները կապարեայ կնքով կնքուելէ յետոյ վակոնները բեռցուին։ Այս որոշումներ վաւերացած են Բ. Դրան կողմէ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութեան ժողովն խորհրդակցութիւններ կը կատարէ հեռագրական թելերու համար Եւրոպայէն նոր ձեւ կալվանօմեդրօ մը բերել տալու, որ շատ դիւրութեամբ կը գործածուի։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Շէրէֆ Րէսան շոգենաւն, որուն մէջ կը գտնուէր Համիտիյէ հեծելագունդերու հրամանատար Ֆէրիգ Էտհէմ փաշա, և որ երէկ մայրաքաղաքս կսպասուէր, Սինոպ գացած է հոն քարանթինա սպասելու համար, որովհետեւ Էրէյլիի մէջ քոլերա երեւան ելած և Ինէպօլին ալ վարակեալ համարուած միջոցին հաղորդակցութիւն ունեցած է այս վերջնոյն հետ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ հիւպատոսարանի դատարանին նախագահ Պ. Նաում՝ ընդհանուր հիւպատոսի աստիճանին բարձրացեր է արքայական հրամանագրով։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեր-հիւպատոս և Թիւնէլի տնօրէն Պ. Ալպերդ մայրաքաղաքս դարձաւ Եւրոպայէն։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Ձեռնհաս իշխանութեան ծրագիր մը մատուցանելով առաջարկուած է Զաթլատը Քարուի կողմերը շէնք մը կառուցանել, ուր տեղի ունենան բանջարեղինաց, պտուղներու, հաւերու և այլոց վաճառումն, որք ցարդ առտուները Էմին-էօնիւի մէջ կը կատարուին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ Եւրոպայէն իբրեւ նմոյշ գործիներ ու սայլեր բերել տըւած է փողոցներու ցեխերը վերցնելու համար և այդ նմոյշներու համաձայն այդ կարգի գործիներ ու սայլեր շինել պիտի տայ։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ գինետուններէ միոյն մէջ Տէլի Մարգար անուն մայունաճի մը աջի գիշերը ինքզինքը սրունքէն զինելով վիրաւորեց՝ գինովութեան հետեւանօք։

ԱԶԴ. ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի պարտաթուղթեր ունեցողներուն թէ իւրաքանչիւր պարտաթուղթը 12.50 ֆրանքնոց թիւ 25 կտրոնին վճարման համար պորտըրօները պիտի ընդունուին վաւերացուելու, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը, կէսօրէն ետք ժամը 2էն 4, դեկտեմբեր 1 շաբաթ օրուընէ սկսեալ, և վճարումները պիտի կատարուին ընկերութեան արկղէն, ութ օրն անգամ մը։

Կ. Պոլիս 10/22 Նոյմ. 94 1—3

Գաւառական լուրեր

ԱՐԱԲԿԻՐ, 14 Հոկտ.

Քոլերան՝ 35-40 օրեր քաղաքիս մէջ ճարակելէ յետոյ, շնորհիւ ձեռք առնուած զգուշական ազդու միջոցներու՝ անհետացաւ բոլորովին, և անցեալ շաբթու քակուեցան քառանթինայի բոլոր շղթայներն, ու անդրէն սկսաւ հաղորդակցութիւնն։ Այս մահաբեր հիւանդութիւն, թէեւ բազմաթիւ ուրիշ քաղաքներու՝ սակաւատեւ եղաւ հոս, սակայն զերծ չը թողուց զմեզ այնպիսի դառն յիշատակներէ ու կսկիծներէ, որք չեն մոռցուիր երբէք։ Դժբախտ զոհերու շարքին մէջ կան այնպիսիներ, որոց դռները փակուեցան իսպառ, օճախներ անցան, ու ստուարացաւ թիւն անտէրունչ այրիներու և անչափահաս թըշուառ որբերու։ Անողոք միքրոպներն յաջողեցան միմիայն մեր ժողովրդենէն 200ի չափ անձեր մատնել գերեզմանի, ու այս թիւ աննշան կը համարուի համեմատութեամբ վարակուողներու բազմութեան։ Մեռնողներու մեծագոյն մասը կիներ էին, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ երկիւղն ու անզգուշութիւնը մեծ դեր խաղցած են այս տխուր պարագային մէջ։ Արժ. Առաջնորդ. Փոխանորդ Հայրն ալ դժբաղդութիւն ունեցաւ կորսնցնելու՝ դեռ երիտասարդ հասակի մէջ՝ իր Երիցուհին, ու անմխիթար մնալու 5-6 անչափահաս որբացեալ զաւակներով։ Համաճարակի ատեն մօտակայ լեռներն ու գիւղերն ապաւինողներէն սակաւաթիւ բաղդաւորներ կրցին զերծ մնալ ախտէն ու չը տալ զոհեր։

Իսկ թէ Արաբկիր նիւթապէս ի՜նչ տուժեց քոլերային, այդ աննկարելի է։ Հաղորդակցութեանց բոլորովին դադրելէն առեւտրական արդէն կայուն հրապարակն ինկաւ տագնապներու մէջ, և թէեւ քառանթինայներու վերցուելէն ի վեր սկսած է ոգեւորութիւն ցուցնել, սակայն դեռ շատ հեռի է ի վիճակի լինելէ փակելու՝ հաշուեկշիռներու մէջ՝ այն ծակերն ու բացեր, զորս թողած է քոլերան։ Հակառակ այս տարւոյ հունձքերու բաւական առատութեան, թանկութիւնը դեռ կը շարունակէ ազքատին սրտին ու քսակին վրայ իր ծանր աւերածն, մինչ այնչափ առատօրէն շրջակայներէն ցորեն կը տեղայ քաղաքիս հրապարակին վրայ, մինչ շրջապատուած ենք այնքան հացառատ երկիրներէ, դեռ տարապայման կերպիւ սուղ կը գնենք հացը, և ցորենի թիլինը վար չիջներ 25-28 ղրուշէն։ Ջաւարի համար արդէն սակարկութիւն չկայ, առնուազն 30 ղրշ. ունեցողը կրնայ տէր լինիլ անոր մէկ թիլինին։ Սուղ են նաեւ կենսապահիկ միւս բոլոր իրեղէններն։ Այս նիւթական սովի ատեն երկու տեսակ առատութիւն ունինք քաղաքիս մէջ. առատութիւն քահանայի, առատութիւն բժշկի։ Ասկից դեռ երկու ամիս առաջ այս կարեւորագոյն պաշտօնէից ալ սով կար հոս. հոգեւորականներուն սովը քիչ շատ դարմանուեցաւ չորս նորընծայներու ձեռնադրութեամբ. իսկ բժիշկներու ներկայութիւնը կը պարտինք քոլերային, որ եռեւէ եռեւ առ մեզ բերաւ Տոքթ. Պօնը, Տոքթ. Սէյատի պէյը, Մարտիրոս էֆ. Գլըճեանը, ուրիշ մի քանի անյորդ բժիշկներ և մեր քաղաքի ընդհանուր հասարակութեան, մանաւանդ աղքատ դասակարգին սիրական բժիշկ Տր. Միքայէլ էֆէնտի Յակոբեանն։ Այս վերջինոյն հոս ներկայութիւնը, զոր վայելեցինք շնորհիւ Նահանգիս Վսեմ. կուսակալին՝ անժխտելի բարիք մ՚է չքաւոր դասուն համար։ Սա ոչ միայն ձրիաբար կ'այցելէ նիւթապէս անկարող հիւանդներուն ու դեղեր կուտայ առանց փոխարինութեան, այլ և, ըստ հարկին՝—որպէս վըկայողներ կան—իւր իսկ գրպանէն երբեմն ստակ ալ կը նուիրէ անոնց՝ որ բժշկական պատուէրի համաձայն սնունդ գնելու կարողութենէն զուրկ են։ Տոքթ. Միքայէլ էֆէնտի անզուգական բարեկամն է նաեւ ուսուցչաց և ուսանողաց, զորս նոյնպէս կը դարմանէ առանց բան մը պահանջելու։ Ճշմարտութիւնը խոստովանելով, բժշկի մէջ այսքան անշահախնդրութիւն հազուադէպ իրողութիւններէն է։ Յ. Պ. Մ.

Այսր անդի

ԵՂԵՐԱԿԱՆ ԱՐԿԱԾ

Ալեքսանդր ֆոն Հօէնլոէ-Շիլինկսֆիւրտ իշխանը, որդի նոր Նախարարապետին Գերմանիոյ, որսորդութեան թերթի մը մէջ կը պատմէ որսի սրտաշարժ արկածը, ուր յոյժ եղերական դեր մը խաղացեր է ակամայ։

Իշխանը եղնիկ կորսար Լիթուանիոյ մէջ։ Անցեալ օգոստոս 10ի գիշերն երթանձր մշուշ մը կը պատէր այն ճախճախուտ անտառը, ուր կազմակերպուած էր որսորդութիւնը։

Եղնիկ մ՚ օգնականներէն մէկուն հանած կոչերէն հրապուրուելով՝ որք հրաշալի կերպով իր ձայնին կը նմանէին, որսորդներուն մօտերն եկած էր։

Թաւուտի մը մէջէն մութ զանգուածի մը դուրս ելլալը տեսնելով իշխանը նշան առաւ հրացանով և երկիցս կրակ ըրաւ այն ուղղութեամբ։

—Զարնուեցաւ, ըսաւ եղնիկին ձայնը նմանցնող ծառան։

Աւելի ապահովութեան համար, իշխանը երրորդ գնտակ մըն ալ արձկեց կենդանիին վրայ։ Նոյն պահուն մարդկային ձայնի շչուկ մը լսեց այն կողմէն, ուր նշան առած էր իր զէնքով։

Ենթադրեալ եղնիկը իր որսորդութեան ընկերը Պառոն Պիէթինկէֆն էր, որ, ինքն ալ նոյն պատրանքին ենթակայ, կը պատրաստուէր կրակ ընել անոր վրայ։

Պառոնը հրաշքով ազատած էր մահուընէ. Հօէնլոէ իշխանին մէկ գնտակը զարնուած էր փամփուշտի տուփին զոր որսորդը մէջքէն կախած էր, երեք փամփուշտ ջախջախած և ի վերջէ տափակցած էր անոր ժամացոյցին վրայ. երկրորդ գնտակը բըռէնկոդին մէկ քղանցքը ծակելով անցած էր. իսկ երրորդը բրցուցած էր Պառոնին ընկերացող որսորդապահին մօրուքին մէկ կտորը։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ԲԼԻՒՊ

Անձնասպաններու նոր Բլիւպ մը կազմակերպուեցաւ ի Ճէրզէյ Սիթի։ Կատակ մը չէ, վասն զի այս եզական Բլիւպին կազմակերպիչները մինչեւ իսկ կանոնագրութեան մը արտօնութիւն խնդրած են որ բնականաբար մերժուած է։

«Որոշած ենք, կ'ըսէ այս աւելի Բլիւպին նախագահը, Ուիլեըմ Բոունէլ, ամեն տարի վիճակ ձգել գտնելու համար թէ մէջերնէս ո՞վ անձնասպան պէտք է ըլլայ։ Վիճակով նշանակուողին անձին վրայ դրուած միակ պայմանը սա է որ պէտք է Կրենտալի դարատանն երթայ անձնասպան ըլլալ։ Գալով այն եղանակին, որով անձնասպան պիտի ըլլայ, Բլիւպին կանոնագրութիւնը բոլորովին անոր կը թողու ընտրութիւնը։ Իւրաքանչիւր անդամի տարեկան բաժնեգինը շատ աննշան բան է, վասն զի այդ բաժնեգինը պիտի գործածուի միմիայն անձնասպանին ծախսերուն համար։

Բլիւպն հիմակ քսանըհինգ անդամ ունի, բայց մեծ դժուարութիւններ կան նոր անդամներ գտնելու մասին՝ յորմէ հետէ կառավարութիւնը չուզեց ճանչնալ մեր ընկերակցութիւնը։»

Այս Ամերիկացիներն աւելի աղէկ չէ՞ր ըներ իրենց ընկերութիւնը կոչելով, չորճիներու Բլիւպ։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՏԷՄ. ԾԱՆԷԹԹՕ ՈՐԴԻՔ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եէնի-խանին ետեւը
ԱԼԷՔՍԻԱՏԷՍ ԽԱՆ, ԹԻՒ 3

Տիմիթրիոսի էֆէնտի Ծանէթթօ Որդիք դրամատունը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ամենամեծ զգուշաւորութեամբ և պատուաւորութեամբ պիտի կատարէ ամեն հրամաններ մեր հրապարակին պորսային համար, այսինքն,

Գնում և վաճառում Օսմ. պարտաթղթերու
» » քոնսոլիտէի Ա. Բ. Գ. Դ. սէրի
» » Ռէժի
» » Օսմանիէ

կ'ընդունի նաեւ օտար երկրէ հեռագրական հրամաններ պորսայի գործերու ամահիմանապէս նամակով համաձայնելէ յետոյ, կ'ընդունի նաեւ հրամաններ Լոնտոնի, Փարիզի, Պերլինի և Վիեննայի հրապարակներուն համար, կանխիկ կը գնէ և կը վաճառէ ամեն արժէթուղթ, կը զեղչէ կտրոններ և զանազան վիճակահանութիւններէ ելած արժէթուղթեր, Արեւել. Ռումէլիի երկաթուղեաց տարեկան վիճակահանութիւններուն համար բրամեոներ կը ծախէ. արժէթուղթերու փոխարէն փոխատուութիւն. ձրիապէս կը ստուգէ ամեն վիճակահանութեան թուղթ և կուտայ ամեն անհրաժեշտ տեղեկութիւններ։

Փափագողները կրնան դիմել դրամատան գրասենեակը, ինչպէս նաեւ օտար երկրի մէջ փափագողները կրնան նամակով համաձայնիլ։

Դիմել Ղալաթիա առ Պ. Տէմ. Ծանէթթօ Որդիք, Ալէքսիատէս խան, թիւ 3։

152 11—26

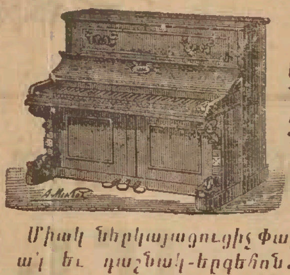

ՄԷՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԻ
Երաժշտական գործիներ եւ լարեր. Վաճառատուն 1889ին հիմնուած
Նախկին դաշնակաշար
Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ԷՐԱՐ տան

Միակ ներկայացուցիչ Փարիզի ՊԼԷՅԵԼ տան. Դաշնակ եւ դաշնակ-երգեհոն. Փարիզի ՊԼԷՅԵԼ տան Ինքնաշարժ եւ ոտնաշարժ դաշնակներ. Փարիզի ՎԻԿԸ տան ՊՈՒԱՍԼՕ տան (թիւ 1, նոր մօտէլի համար Միակ աւանդապահ Լայբցիկի ՀՕԼՑՖԷՅՍԻԿ տան։ 136 Բերա Մեծ Փողոց 136. Մթերանոց դաշնակներու եւ գործատուն նորոգման 32, Մեծ Բարմագ-Գաբու փողոց, 32։ Մասնաճիւղ եւ գործարան ի Պէշիքթաշ Ագիզիէ փողոց թիւ 9 եւ 53։ Վաճառում, գնում, փոխանակում, վարձում, յարդարում, նորոգում։ Երգեհոն, ամոնիկ, ամոնիֆլիւդ։ Պատրաստութիւն ֆրանսական ու ամերիկեան։ Արտօնագրեալ ալմոնիֆոն. Պատրաստութիւն ֆրանսական։ Թերթ դարձնող գրակալներ, Նստարան, տետրադարան, չափաձայն, գրակալներ, կազմածք եւ [illegible]։ Յանձնարարութիւն եւ ստացում Վաճառատունն յարակից է ՎԻՐՏՍԻ)

Ժողովրդեան դիւրութիւն մը ընծայելու համար Պէշիքթաշի մէջ մասնաճիւղ մը բացուած է ուր ամեն տեսակ դաշնակներ, երգեհոններ եւ անոնց վերաբերեալ գործիներ կը գտնուին։ Գալիպօ Կամպարարի բով դաշնակալարդար կայապալատան, դաշնակներ կը բերուին զանազան գործարաններէ, աւելի աժան գնով, միանգամայն երաշխաւորեալ մինչեւ տուն յանձնելու. վճարմանց համար դիւրութիւն. զանազանցից գներով, փոխանակագրի միջոցաւ։

Կը խնդրուի մեր գաւառացի ազգայիններէն որ եթէ կը փափագին մասնաճիւղեր կազմել, երկտողիւ բարեհաճին իմաց տալ։

Ազգային վարժարաններու մասնաւոր զոհողութիւն. նաեւ ազգային նուագահանդէսներու համար դաշնակ կը ղրկուի երթեւեկութեան ծախքն իսկ չընդունելու պայմանաւ։

Վիճակահանութիւն

Նոր եւ հաստատ զաղղիական դաշնակի մը որ ամեն տարի մայիս 1ի տեղի պիտի ունենայ։

Այն ազգային վարժարանաց դաշնակներն որոնք անգործածելի վիճակ մը ունեցած են՝ եւ կամ այն վարժարաններն որոնք երբեք դաշնակ չունին իրաւունք պիտի ունենան տոմսակ ընդունիլ առանց ու եւ է բան մը վճարելու։

ՇԷՆՔ ՇԻՆՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Ամենէն էժան վաճառատունն է
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Օ. ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ
Ազապ-գաբուի Կամուրջին գլուխը

Ուր դիմողները պիտի գտնեն առատ եւ ընտիր մթերք ամեն տեսակ շինուածանիւթերու, ինչպէս տեղական և եւրոպական աղիւսներ ու կղմինտրներ, մարմարներ, Մալթայի, Մարսիլիայի և Թրիէսթէի քարեր, անգղիական և ֆրանսական զուտ և ընտիր չիմէնթօ, գաճ (ալչը), ճեմիշներու համար առողջապահական գործիքներ եւլն։

Միակ ներկայացուցիչ

Ֆրանսական Freydier Gouy et Cie եւ Ingénieur H. Villeneuve գործարաններու «Տէքօվիլ», որ իր քանակութեան չորսէն մինչեւ տասն անգամ աւելի կը վերցնէ՝ շինուելիք գործին համեմատ։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՔԱՐՕ-ՄՕԶԱՅԻՔՆԵՐՈՒ

Չիմէնթօյի, քարօ-մօզայիքներու և ուրիշ շինութեանց յանձնառութիւնք կը ընդունուին խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Գիները եւրոպական վաճառատուններէ անհամեմատելի կերպով աժան, զոր հաստատելու համար մէկ փորձն կը բաւէ։

Վաճառքներու փոխադրութեան դիւրութեան համար մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնուած ըլլալով, փոխադրութիւնք կը կատարուին խիստ նպաստաւոր պայմաններով, այնպէս որ Պոլսոյ կողմէն յաճախորդ մը նոյն վաճառատունէն ու և է նիւթ գնելով կրնայ իր տեղը փոխադրել տալ նոյն գնով, որով պիտի գնէր Պոլսոյ կողմէն, փոխադրութեան ծախքն ալ միասին հաշուելով։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և կը կատարուին ամենայն ճշդութեամբ և փութով, կանխիկ վճարմամբ կամ պատուաւոր երաշխաւորութեամբ մը։

Քարօ-Մօզայիքներու պատկերազարդ ցուցակը ուզողին կը ղրկուի ձրի։

Թիւ 47 24—36

[illegible] ՄՕՍԻՍԻ ԶԱՆ ՕՃԱՌԵԱՆ
Կ. Պոլիս, 15 [illegible] 1889

Պարոնայք Սէգէ և Փօզեն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սէգէի Աշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և սնակերտութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանքը և յաջող պատրաստութիւնը մեծ նախամեծար համարուելու։ Մնաք ձեր իրաւ և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

11/23 Նոյմ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գինը		Տոկոս %	Անուանք Արժէթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1331	— —	66 —
» 10,241,043	100		1	» » B		— —	44 30
» 30,332,811	100		1	» » C		— —	30 30
» 43,963,396	100		1	» » D		28 18	28 15
Ֆր. 798,000,000	400		—	Ռումէլիի երկաթուղի	1370	128 50	128 12 1/2
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1390	— —	98 —
Ֆր. 185,631,130	500		4	Բրիօրիթէ	1390	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1336	— —	— —
	Անուանական	Վճարուած					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1363	— —	— -
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1369	8 —	9 16
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնստանտինոպլ	1372	— —	3 39
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1372	— —	5 10
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1373	39 —	38 —
» 45,000,000	500	300		Անատօլուի (Բաժնեթուղթ	1389	368 —	368 —
» 80,000,000	500	500	5	երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		477 —	417 50
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1382	— —	7 85
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		— —	530 -
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1383	— —	20 36
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1392	— —	1 75
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1393	— —	7 85
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1332	— —	404 —

ՍԹԻՒԱՆՑ (Բրիմ) DԻ ՎՐԱՅ		Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի		2	80
1 ամսուան համար		5	50
1 օրուան համար		1	20
Իրլար		—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)		—	40
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	5/8
Փարիզ »	Ֆր.	22	76 1/2
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	11	21
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ՍԹԻՒԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	5	75
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	20
20 Ֆրանքնոց	87	39
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմից	51	15
Ռուպլ Թղթադրամ	8	31
Մէճիտիյէ	108	03
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 22 Նոյմ.		
Քոնսոլիտ Թրք. B Կնիկ. Ֆր.	— —	—
» » C » »	— —	—
D (Բացուած »	25	72
D (Գոցուած »	25	67
Ռումէլիի Երկաթուղի »	127	50
Բրիօրիթէ »	475	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	507	75
Օսմանիյէ »	443	25
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	471	87
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	668	12
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	101	85
» » 3 1/2% »	107	37
» Իտալական »	84	—
Քրէտի Լիոնէ »	771	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	916	25
Քոնդուար տ'Էսքոմպ »	540	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	2967	—
Եգիպտական Միացեալ »	517	18
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	130
ՎԻԵՆՆԱ 22 Նոյմ.		
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆիորին	72	60
Օսմ. Ռէժի »	232	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	125	15
« Փարիզի » »	49	67

ԼՈՆՏՈՆ 22 Նոյմ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	66	—
» » B »	44	75
» » C »	28	50
D (Բացուած »	25	50
D (Գոցուած »	25	43
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երաշխաւորեալ	97	—
» » 1894 3 1/2% Եգիպ. Հրկ.ով	101	75
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	62
Այտընի Երկաթուղի »	12	—
Միացեալ Եգիպտական »	102	50
Աւանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	103	—
Ռանթ Հելլենական 5% »	32	—
» » 4% »	25	—
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	86	50
» » Նոր 6% »	100	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	300
ՊԵՐԼԻՆ 22 Նոյմ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	98	90
Ռումէլիի Երկաթուղի »	112	90
Անատոլուի Երկթղ. 1/4 Պրթղթ. »	93	30
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	340
» Փարիզի » 2 ամիս	80	90
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	60	50

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 22 Նոյմ		
Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	25	67
» Երկաթուղի	— —	—
» Ռէժի	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	— —	—
Բրիօրիթէ	— —	—
Պանք Օթոման	667	81
Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Ֆրանսական Ռանդ 3%	101	89

ՏՈՔ. Մ. ԷԼԻՍԷ

որ փորձառու բժիշկ մ'է, այժմ կը բնակի Իսկիւտար Պաղլար-պաշի թիւ 24։ Կը խնամէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ, ի մասնաւորի ներքին հիւանդութիւններ, կանանց հիւանդութիւն և ջղային խանգարումներ։ Աղքատները ձրի կը խնամէ ուրբաթ օրերը։ 176 3—36

ՇԻՔԱԿՕ 1893
Ամենէն բարձր վարձատրութիւնը.
Մրցակից չունի մորթի խնամքներու մասին. ընդդէմ կարմրափշտիկներու, ճաթտուքներու և մորթի խորտուբորտներու։
ԼԱՆՈԼԻՆ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴ ԼԱՆՈԼԻՆ
ՔՐԷՄ
ԼԱՆՕԼԻՆ
Լանոլինի գործարանէն արտօնագրուած
Մառթինիքէնֆէլտէ
Խողովակներով կը ծախուի ամեն դեղարաններու մէջ եւ դեղավաճառներու քով։
Այն ատեն ճշմարիտ՝ երբ կը կրէ գործարանի սոյն վաճառանիշը։
Ընդհ. Մթերանոց ի Կ. Պոլիս
Պ.Ս. ՖՐԻՕՀԼԻՀԻ ընկերակը
Վիթալի խան, 4, Ղալաթիա 1012

ՄԻՀՐԱՆ ԹԷԼԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ
Փոխադրուած Թարագճըլար, Մաթէօ խան թիւ 24

Կ'ստանձնէ թէ՛ մայրաքաղաքէս և թէ գաւառներէն յանձնարարուած նախնական, վերաքննիչ և վճռաբեկ ատեաններու առջեւ տեսնուելիք Հուգուգի, Շէրիի, Առեւտրական ու Պատժական՝ ինչպէս նաեւ հիւպատոսարանաց և Ազգ. Պատրիարքարանի յատուկ դատեր։ Կը կատարէ պաշտօնական գործողութիւններ և ֆէրագի ձեւակերպութիւններ։ Կը խմբագրէ և կը թարգմանէ ընթացիկ ամեն լեզուով պաշտօնական կամ ոչ, ամեն տեսակ գրութիւններ։ 97

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ճիւնուտը ճէնապը Միւլիւքեանէ իչիւն միւպայեասը մէվզրի միւնագասայա վազ օլունան 5000 գրեէ զէյթինին պէհէր գրեէյի ճէտիտ 1 ղրշ. 30 փարատա թալիպի էօհտէօրմէօտ օլուպ հէհրը հալը բումինին 14րինճի բազար իրթէսի կիւնիւ զաւալը զաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ իտիլէճէկի ճիհէթլէ, իթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 5 2—3

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնիխ, Պաւիէռ
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհէլմ Բ.ի
Պաւիերայի գարեջուր, Կ. Բշորի գարեջրատան
Առեւտրական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Թագաւոր կայսեր և Պաւիերայի խնամակալ իշխանին։

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիերայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն զերիվեր, բոլորովին զուտ, համեղ և զօրաւոր ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած և յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820 ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854 ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվերս, Ամստերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք այլն։

Միտալներ և վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի (1854), Քէօլնի (1865), Փարիզի (1867), Վիեննայի (1873), Հալէնտայի (1874), Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպէրկի (1882, ոսկի միտալ), Ամսթերտամի (1883, ոսկի միտալ), Պրուսէլի (1888, ոսկի միտալ և պատուոյ վկայագիր), Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց շքադրամ պատուոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Բշոր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններէ.

Կապրինուս, զոր կը բանեցնէ Տիմիթրի Ֆրիանտայափօ, Բերա Մեծ-Փողոց, 312, Քոնքորտիային դէմը։

Տէմէտրաքօբուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 430։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն և շիշով գարեջուր վաճառողն է
« Փշոր Պրաու »
Վիլհէլմ Բալուքա
Պաղար Ալման

Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 38—78

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

1881 Մարտ 20ի Կայս· Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքաիա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 րուպլի
Երաշխաւորութեան գումար 55,000,000 Ֆրք·
1893ի հասոյթք 20,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ· է մօտ 70,000,000 »

Ֆէնիքս Ընդհ· Գործակալութեան
Ա· ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ընդհ· Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Գոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Ջէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս· Ժ· ՌԻԲՐԷՆ ԵՒ ԸՆԿ· 1010

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ· Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ա. պացոյցն է 18,000,000 Անգղ· ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 53

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակաւ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ· ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ· ընդհ· գործակալք Կ· Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ· 7/19 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ· 8/20 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէօսի ճամբով
Դշ· 9/21 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ· 9/21 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ· 10/22 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 11/23 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Նոյ· 8/20, երեքշաբթի օրը Կ· Պոլիսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ուր ամէն երկու շաբաթ կը ծանէն Լիվրբուլէ և Սրբ-Եւէյ Դէր

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնոլ
Ումպրիա	7718	Գազգոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիպիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալկբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Սամարիա շոգենաւը նաւապետ Ռիչարտ, Լիվրբուլէն հոս կը հասնի ընդհ· վաճառքով, դէպ ի դեկտեմբեր 3։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՆ գործակատար
Thomas G. John
Ալիքսիասիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ
(ԼԱՍԹԻՔ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄՊԱ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ՐԱՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որոնք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են նորոյ ձեւով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին Պոլիս և գաւառները, բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով։ Իսկ կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու Փոճաման Օղլու խան, Ծորճի Կիտրօյի Թիւ 13 մթերանոցը։ 127 25–45

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕԹԻ ՕՐՃԵՐԷՔ)
ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԵՒՂ ԽԻՂ
Իփոփոփիթ ով շուն և ասպով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք·

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մօրեւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի, Իբօֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղձդութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի ամեն դեղարանոց և դեղավաճառաց քով։
Ընդհ· գործակալք ի Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 8,100,000
Տարեկան հասոյթ	» 19,532,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894 Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ· Պոլսո
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անամիաստիս խան· 12, 13, 14

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն· ԲԱՔԻ և ԸՆԿ

Մարսէյլէյէ և Պոլսոյ միջեւ ճանապարհորդութեան համար

Սէլէտուն շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն Նոյ· 27ին երեկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա· կարգ 245 ֆրանք
Բ· » 175 »

Ուղեւորի և ապրանք ուղեւորութեան
Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԷՊՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

Արտոնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

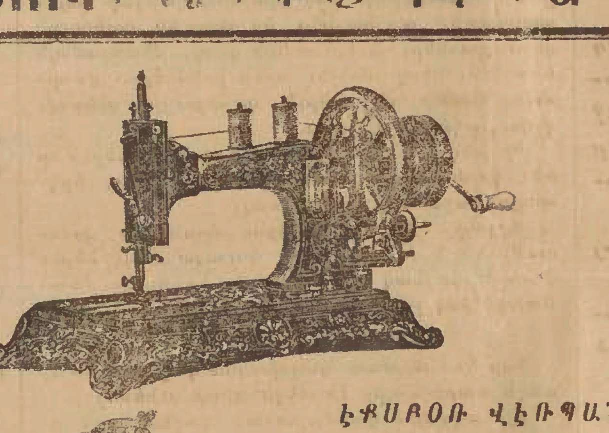

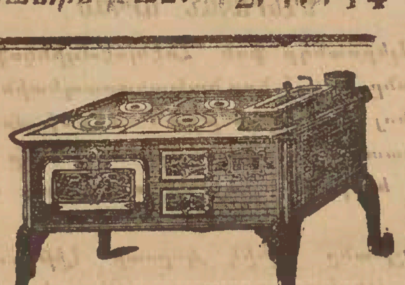

ԷՔՍԲՕՌ ՎԷՐՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերու. Ղալաթիա, Բէր էմպ Բազար եւ Մէհրքէմէ փողոց, Թիճարէթ խան [նա կին կեդրոնատեղին Բէժիի]

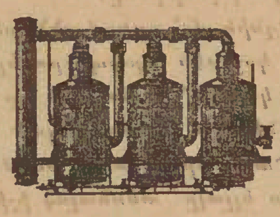

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու լաբրիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի եթէ յաճախորդն ուզէ։ Պարզ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 քիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթաթիթեղ եւ թանձրաքարտէ թիթեղահատներ, թիթեղագործութեան, դարբնութեան, կոպղարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհաններ, ճերկագործական երկնաներ, շաղախ, գերմանական երկաթէ գերաներ, ասֆալտ, խայծղանաւոր քարգոն, խոհանոցի անօթք, կազի լամբարներ, ծեմիշի կ զմածք, պխիբլէգ, կարի մեքենայ, ևն. ևն.

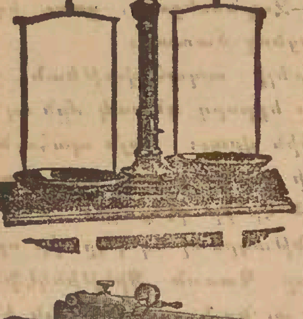

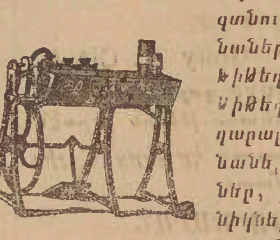

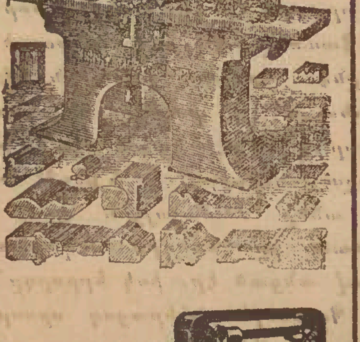

Մասնաճիւղ
ԱԹԷՆՔ, Սոփոկլէս փողոց, 11 [նախկին Պորտ Աթէնքի]

Անդրաճիւղք
ՍԷԼԱՆԻԿ, Թուրք Ճամիէ Ջադ, ՊԻՐԷՕՍ, Մլլիատոն փողց.

Գործակալութիւնք

ՍԷԼԱՆԻԿ ԻԶՄԻՐ	ՄԵՐՍԻՆ ՀԱԼԷՊ	ՊԷՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ	ՔԱՅՖԱ ԵԱՖԱ

Քորֆու, Զանդա, Բադրաս, Քալամադա, Շիրա, Վօլօ, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ։

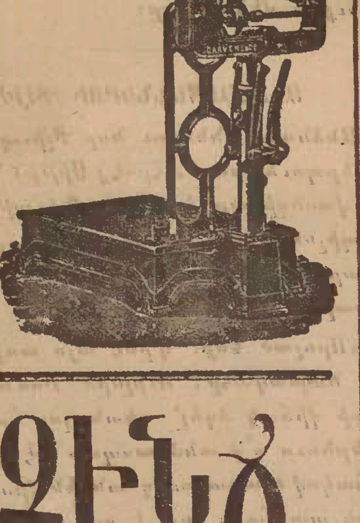

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ· ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	» 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ· Վ· ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ·
726 Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ Խան։

ԳՕՆԵԷԻ ԳԱՊՍՈՒԼՆԵՐԸ

CAPSULES COGNET

Անմիջական կերպով կ'աղէկցնեն ՍԱՍՏԻԿ ՀԱՐԲՈՒԽ, ՀԻՆ և ՆՈՐ ՑՆՑՂԱՏԱՊ (ՊՐՕՆՇԻԹ)։
Կուրծքի հիւանդութեանց դէմ գործածուող դեղերուն ամենէն աղէկն է։
Վաճառատեղին՝ Բարիզ, 43, Սէնթ-Օնէ փողոց և ամէն դեղարան։

Հանքի ջրայա

[illegible]

Բացառիկ զեղչ 10%

ՏՐՔ· Ս· ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Հաստատեալ 1852 | ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ· ՊՈԼԻՍ | Հաստատեալ 1852

Մասնագէտք առանց քաշելու լինտրի արհեստական ատամներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստակի ցաւած ակռաններ, ոսկի, ալ ամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։
(Բացի կիրակին) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

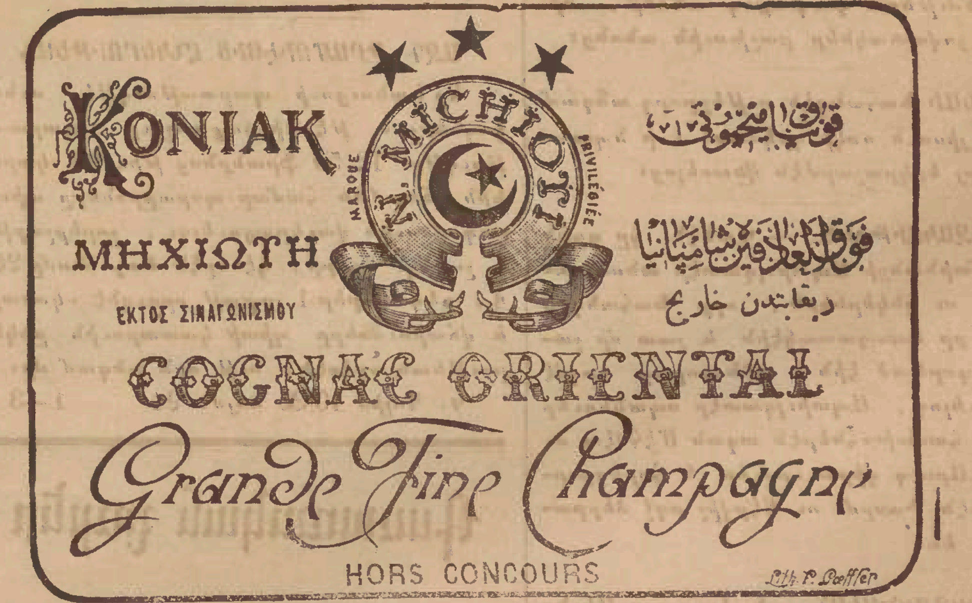

KONIAK
ΜΗΧΙΩΤΗ
ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
COGNAC ORIENTAL
Grande Fine Champagne
HORS CONCOURS

Երեք աստղով շիշը 30 ղրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 ղրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 ղրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաստիքա և ռաքի օղի շիշը 12 ղրուշ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏԻ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ· ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ Յ· ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամէն քաղաքաց ալ մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն ալ նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբ, այս տարի ալ իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Ցէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէն և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հատուկէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մասուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ· Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ՛ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ տաւել եւս յարգել մեր սկզբունքն, որ է ազնւագոյն ընտիր թէյերու տեսակ, չափ և գնոց մասին։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն՝ Կ· ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ· ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19